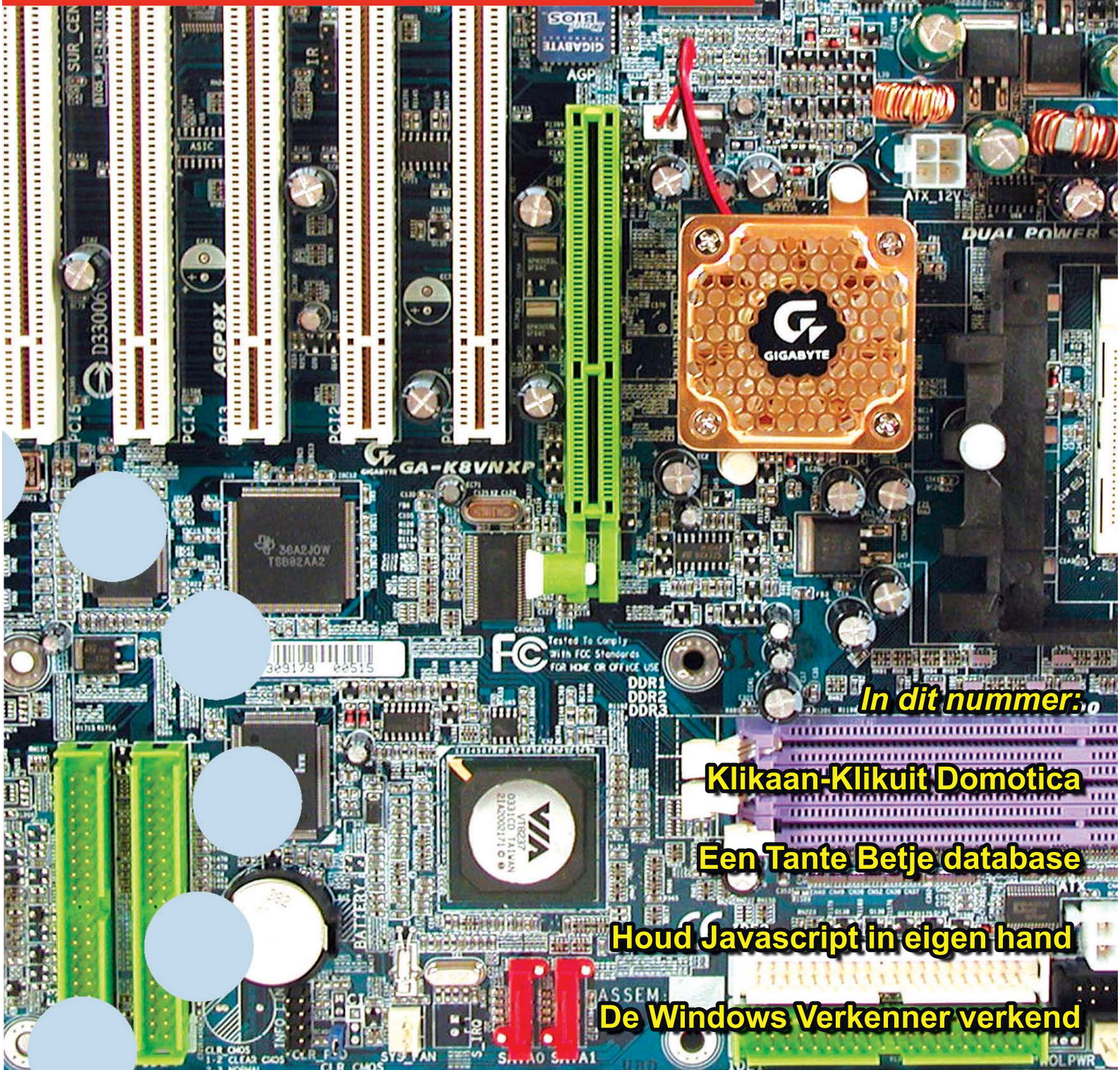

Software Bus

In dit nummer:

Klikaan-Klikuit Domotica

Een Tante Betje database

Houd Javascript in eigen hand

De Windows Verkenner verkend

hcc!DOSgg
SYSTEMEN & APPLICATIES

2006 **6**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

Dit is SoftwareBus jaargang 24, oktober 2006, nummer 6

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave
van de hcc!DOSgg

website: www.DOSgg.nl

forums: <http://forum.DOSgg.nl>

nieuwsserver: news.DOSgg.nl

Van de redactie	3
De Verkenner	<i>Christ van Hezik</i> ... 5
Domotica, schakelaars bedienen met de PC	<i>Johan Swenker</i> ... 9
DVD-ROM GigaHits 2006-6	<i>Hub Jennekens</i> ... 15
Oproep 'Help de redactie'	16
(advertentie) Jonker Computers	17
Rhino's verhandelingen: TC-K04 aanvulling	<i>Rein de Jong</i> ... 18
(advertentie) Jonker Computers	21
Javascript in eigen hand	<i>Ruud Uphoff</i> ... 22
't Oude Windows	<i>Cees Jacobs</i> ... 31
Korte berichten	<i>Kees van der Vlies</i> ... 32
Tante Betje Database	<i>Ger Wesselink</i> ... 35
Links weer bekeken (8)	<i>Kees van der Vlies</i> ... 39
DOSgg Vraagbaken	41
Colofon	43
Vereniging DOSgg	44

Gebruikersdagen DOSgg in 2007

onder voorbehoud

20 januari – 10 maart – 21 april – 15 sept. – 27 okt.

in De Bilt, H.F.Witte Centrum. Zie www.DOSgg.nl

● Van de redactie ●

Dat was een grote vooruitgang in de computerwereld, zo'n vijftig jaar geleden: de komst van de hard disk, toen nog vaak *Winchester* genoemd, een naam die verbonden is met wapentuig en met een prachtige kathedraal. Groot voordeel: veel sneller dan floppy-disks, een grotere opslagcapaciteit (er konden wel honderd floppies op!). De nadelen werden ook wel duidelijk: de enorm hoge prijs, de forse omvang en 'bad sectors'. De HD-apparaten, ter grootte van een schoenendoos, waren aanvankelijk alleen voor bedrijfsbudgetten bestemd. De komst van de HD-units was te danken aan de praktische toepassing van een wetenschappelijk verschijnsel dat al generaties lang bekend was. Daniël Bernoulli, een Zwitsers-Nederlandse geleerde, had ontdekt dat bij snelle bewegingen van twee (gladde) oppervlakken langs elkaar er een luchtdrukverschil optreedt tussen de buitenzijden van de bewegende delen en de ruimte tussen de vlakken. De hardeschijfeenheden maakten gebruik van dit verschijnsel door de schijf zo hard te laten roteren dat er een zeer dun luchtlaagje tussen de schijf en de magneetkoppen kwam. En met 'zeer dun' bedoelen we dan ook 'zeer dun', een mensenhaar is daarbij vergeleken een boomstam. Maar er was geen fysiek contact tussen koppen en magneetschijf, dus geen slijtage. Wel moest het interieur van de HD-eenheid angstvallig schoon blijven, want zelfs het kleinste stofje kon desastreus zijn. Dus de behuizing was hermetisch gesloten. En dat geldt vandaag de dag nog steeds, meer dan ooit.

De eerste generatie HDD's die eind jaren zeventig voor de consument verkrijgbaar waren, hadden een opslagcapaciteit van 10 MB, ongekend!

Al gauw kwamen er ook 20 MB en later zelfs 40 MB Winchester op de markt. De rest weet u.

Volgend jaar zullen de eerste hardeschijfeenheden in de winkels liggen, die een opslagcapaciteit hebben van 1 Terabyte (1000 GB). Deze apparaten maken gebruik van vertikaal gepolariseerde magneetdeeltjes op de schijf. Tot nu toe waren de magneetjes altijd evenwijdig aan de drager op de schijf aangebracht.

U ziet, de rol van magnetische registratie is nog niet uitgespeeld, alle optische registratiemedia (CD, DVD, Blue Ray) ten spijt. De grote snelheid van de magnetische schijven is ook een voordeel. Sommige HD's draaien met 15.000 toeren en vooral het SATA-interface is snel, sneller dan USB2 en Firewire.

Ruime caches dragen eveneens bij aan de vlotte prestaties.

De afmetingen van hardeschijfeenheden zijn steeds kleiner geworden. Zo heeft Seagate een pocket-HDD uitgebracht, waarin het (USB) aansluitsnoertje in het grappig gevormde huis kan worden opgewonden. Ideaal accessoire voor notebooks, nooit weg: 6 tot 8 GB erbij, geen externe voeding nodig en zeer compact. Ook Western Digital heeft een (iets groter) *Passport Pocket*-model van 6 GB, dat makkelijk in een binnenzak gestoken kan worden. Deze externe HDD's zijn al gewoon op internet te bestellen.

Natuurlijk gaan andere ontwikkelingen op het gebied van data-opslag ook door. Vooral van de systemen zonder mechaniek wordt veel verwacht. Loopwerken blijven immers altijd kwetsbaar en met louter elektronica zijn hogere snelheden te bereiken. Er zijn al berichten geweest over optische geheugens.

Hoe het ook zij, wie de afgelopen decennia overziet, heeft veel technieken zien komen en gaan, maar de vooruitgang in prestaties en mogelijkheden zijn spectaculair.

Dit maakt de computerhobby misschien wel de meest intrigerende van alle hobby's. De toepassingen zijn grenzeloos en de ontwikkelingen voltrekken zich in een enorm tempo.

In deze laatste aflevering van de SoftwareBus van het jaar 2006 is die verscheidenheid ook weer te zien.

Johan Swenker beschrijft een eenvoudig systeem om elektrische apparaten via de computer op afstand te besturen. Met spulletjes van de bouwmarkt en wat

soldeer- plus programmeerwerk en dan is het klikaan en klikuit.

Rein de Jong komt nog even terug op zijn vorige artikel over Total Commander en de foto's.

Ruud Uphoff wil met Javascript computerwerk in de hand houden en dat is hem wel toevertrouwd. Er komt nog een vervolg, heeft hij beloofd.

Wist u wat een 'Tante Betje'-database is? Het moet iets simpels zijn en is bedacht in Nederland, maar de commando's en termen schijnen toch in het Engels te moeten. Na het lezen van de bijdrage van Ger Wesselink en de bijbehorende handleiding op de GigaDisk moet u vlot uw eigen 'failsafe' database kunnen maken in Linux, Windows en MacOS. Dit en meer in SoftwareBus 2006 nr.6

Dan rest ons u een goede jaarwisseling te wensen. Wellicht zien wij elkaar voor die tijd nog in de Jaarbeurs op de HCC-dagen.

En op 20 januari 2007 in De Bilt!

De herhaalde verzoeken om bijdragen aan de SoftwareBus hebben onvoldoende succes. Er zit niets anders op dan dat u zelf iets gaat schrijven!

De Verkenner

Christ van Hezik

Wat is de (Windows) Verkenner?

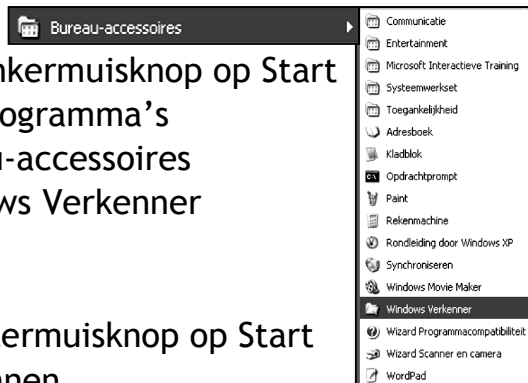
De Verkenner is een programma (tool) dat bij Windows wordt meegeleverd. De officiële naam is Windows Explorer. Hiermee kan men de inhoud van de harde schijven, diskettes, CD-ROM's, DVD-ROM's, USB-sticks en foto cards bekijken en beheren.

Hoe start ik de Verkenner?

Dit kan op vele manieren.

Manier I

- klik met de linkermuisknop op Start
- klik op Alle programma's
- klik op Bureau-accessoires
- klik op Windows Verkenner

Manier II

- klik met rechtermuisknop op Start
- klik op Verkennen

Let op: dit venster-tje kan er iets anders uitzien, afhankelijk van welke programmatuur op de pc geïnstalleerd is.

Manier III

Houdt de Windows-toets ingedrukt en tik de E van Explorer.

Deze laatste manier van openen geeft de verkenner met alle mappen gesloten dit is vaak prettiger om mee te werken.

Bestanden markeren

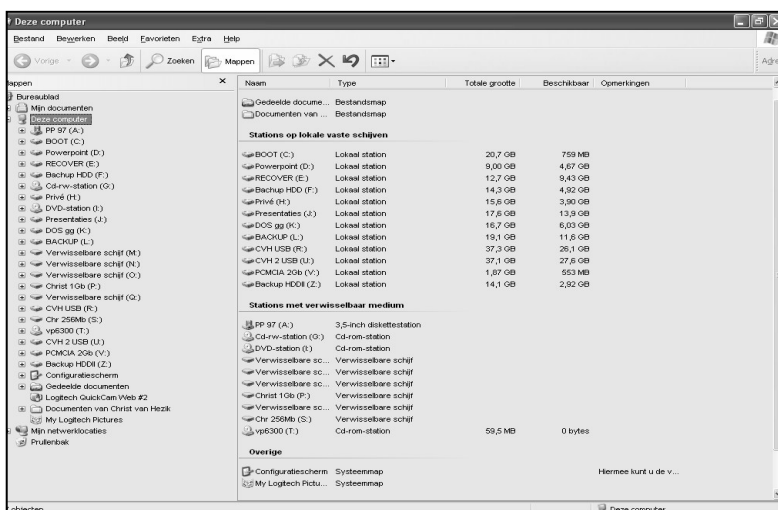
Waarom bestanden markeren of merken? Alleen gemarkeerde bestanden kunnen bewerkingen ondergaan zoals:

- wissen
- verplaatsen
- kopiëren
- naam wijzigen

Men kan bestanden op diverse manieren markeren

Doe bijvoorbeeld:

- Klik met linkermuisknop op het bestand of map en hij is gemarkeerd.
- De Ctrl toets met Toets A indrukken; alle bestanden en mappen in het actieve venster worden gemarkeerd.
- Klik met linkermuisknop en de Alt-toets in, op een volgend bestand; alle tussenliggende bestanden worden gemarkeerd.
- Klik met de linkermuisknop en houd de Ctrl-toets ingedrukt, dan kan men meerdere bestanden markeren/ of demarkeren.
- Met linkermuisknop ingedrukt een blok selecteren; zodra men de linkermuisknop loslaat, zijn de bestanden in het blok gemarkeerd.

Slepen van bestanden

Bestanden die gemarkeerd zijn, kan men over het scherm slepen.

Als u op een gemarkeerd bestand of groep staat met de muis, druk dan de linkermuisknop in en beweeg de muis over het scherm.

De bestanden volgen dan de muis.

Dit kan 'gewoon' of met ingedrukte Ctrl-toets. Afhankelijk van waar u mee bezig bent, verschijnt of verdwijnt de + naast de cursor.

Mèt + betekent kopiëren; zonder + is verplaatsen.

Op plaats van bestemming de muisknop loslaten en het verplaatsen of kopiëren begint.

Wanneer u dit doet met de Alt-toets ingedrukt krijgt u , een gebogen pijl. U maakt nu een snelkoppeling naar het gemarkeerde bestand.

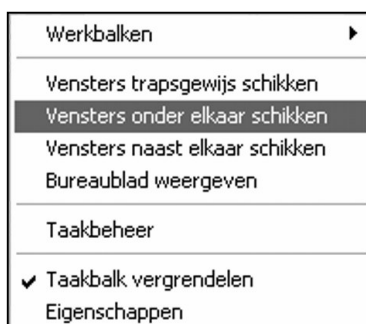
Werken met 2 schermen

U zult misschien denken: "Wat is dat nu? Zo rijk ben ik niet, dat ik me 2 monitoren kan veroorloven."

Maar ook u kunt met 2 schermen werken.

U gaat als volgt te werk:

- Open de Verkenner, maar niet op het volledige scherm. (Indien u een volledig scherm voor u hebt, dubbelklikt u op de menubalk)
- Herhaal het vorige.
- De Verkenner is nu 2 maal geopend.
- Klik met rechtermuisknop onder op de menubalk en selecteer Vensters onder elkaar schikken

Nu kunt u zich afvragen: "Wat moet ik hiermee?"

U kunt beide schermen tegelijk gebruiken bijv. in het ene scherm opent u de map die u leeg wilt maken en in het tweede scherm opent u de map waar u de bestanden wilt bewaren.

U sleept nu de bestanden van het ene scherm naar het andere.

Eenvoudiger kan het niet.

U weet nu ook dat de bestanden in de juiste map terecht gekomen zijn. Zie de afb. op de volgende blz.

Kopiëren, knippen en plakken van bestanden

In het vorige hoofdstuk heeft u kunnen zien hoe men tussen 2 schermen bestanden kan verplaatsen.

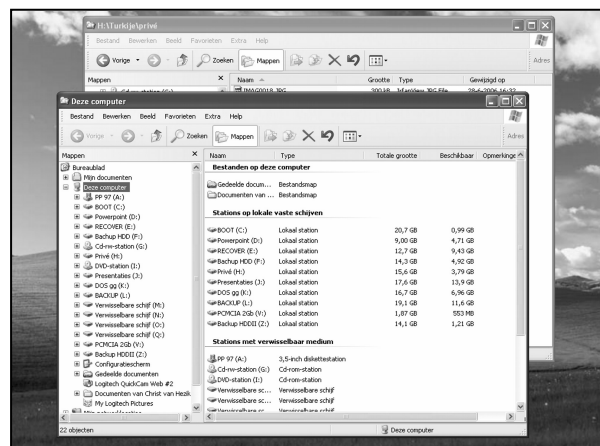
Dit kan natuurlijk ook met één scherm.

U sleept de bestanden naar een map in de linker kolom waar u deze in wilt bewaren.

Met de Alt-toets ingedrukt tijdens het slepen verschijnt er een + onder de cursor; + is Kopiëren, géén teken is verplaatsen.

Wissen of knippen van bestanden

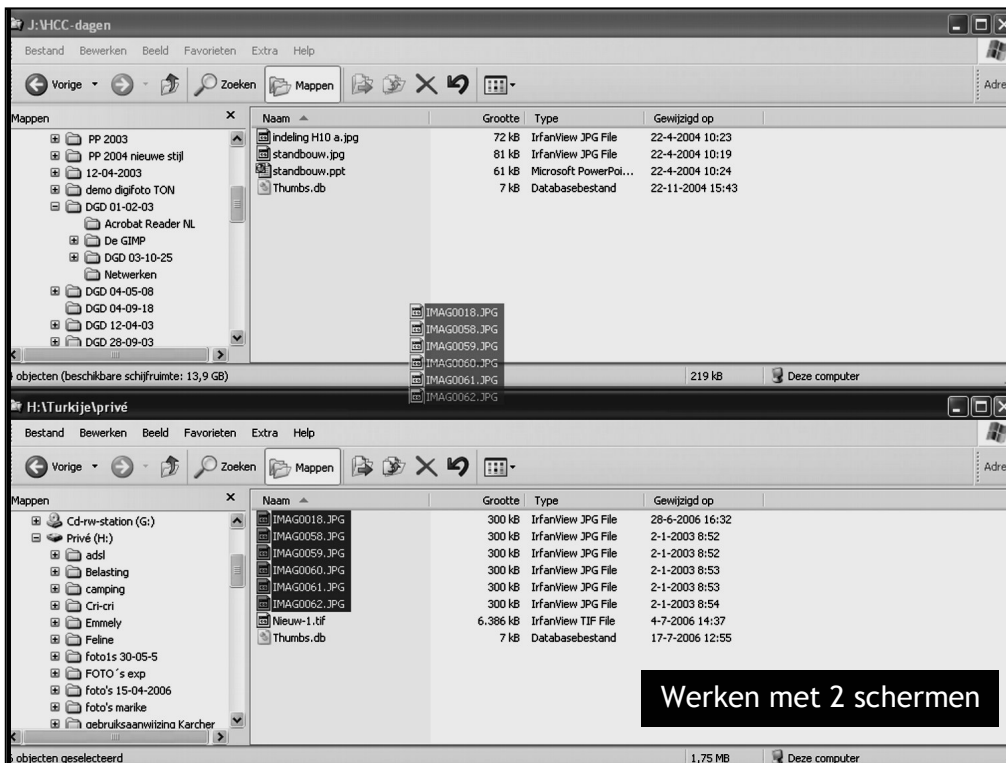
Men kan bestanden op diverse manieren wissen en wel door:

- Druk op de Delete of Del toets. dan worden de gemarkeerde bestanden verwijderd. (→ Prullenbak).
- Klik met de rechtermuisknop op het bestand en selecteer Verwijderen, dan worden de gemarkeerde bestanden (inderdaad) verwijderd.

Vele namen tegelijk wijzigen

U hebt vakantiefoto's gemaakt en deze hebben allemaal zulke veelzeggende bestandsnamen als DSCF0015 enz. Het is overzichtelijker als u de foto's per groep selecteert, bijv. alle foto's uit een plaats: 'Parijs'.

Klik met rechtermuisknop op de eerste naam en selecteer Naam wijzigen. Wijzig de naam in *Parijs*, gevolgd door (100). Vergeet bij het wijzigen de extensie niet .jpg

De nieuwe naam wordt dan 'Parijs (100).jpg'. Dan zullen alle geselecteerde bestandsnamen veranderen in Pa-

Bestandsnaam wijzigen kan op diverse manieren.

- Klik op Bestand in de menubalk en selecteer Naam wijzigen. Dit geldt zowel voor mappen als voor bestanden.
- Wanneer u in de rechter kolom een bestand geselecteerd hebt, klikt u met de linkermuisknop op de naam en u kunt de naam wijzigen.
- Klik met de rechtermuisknop op de naam en u krijgt een menu. Selecteer nu Naam wijzigen.

rijs en een volgnummer krijgen, beginnend bij 100. Parijs (100).jpg, Parijs (101.jpg), Parijs (102).jpg enz. enz.

Waarom beginnen met het volgnummer 100?

Als de computer iets gaat sorteren gebeurt dit op karakter en niet numeriek. Het gevolg is dan 18 - 19 - 2 - 20 - 21 - enz. bij weergave.

Beginnen bij 100 heeft tot gevolg: 102 - 118 - 119 - 120 - 121 - enz.

Hebt u meer dan 900 foto's over een onderwerp, dan begint u met 1000.

U kunt ook met elk willekeurig getal beginnen; om bij het voorbeeld te blijven: De volgende serie foto's uit Parijs begint u met 112.

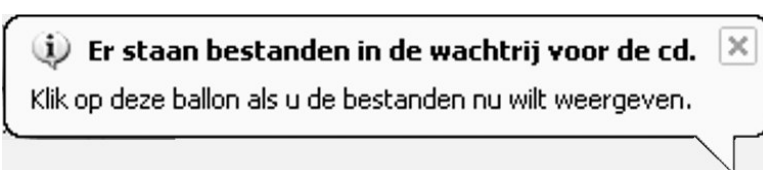
Bestanden op CD-ROM branden

We gaan er gemakshalve vanuit dat u een CD/DVD-brander in uw PC hebt.

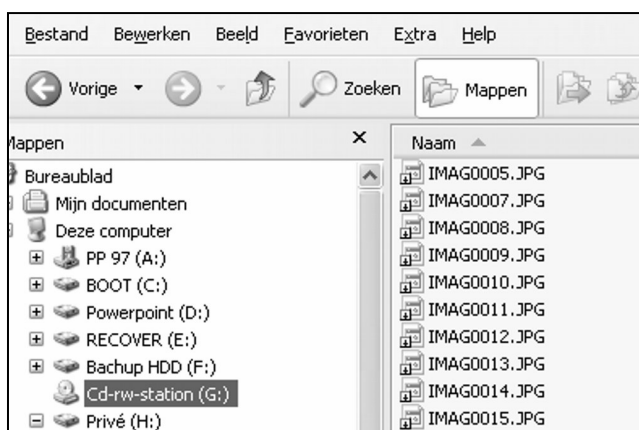
Binnen de Verkenner kunt u ook bestanden op CD-ROM branden.

Dit gaat zeer eenvoudig. U sleept de bestanden die u op een CD-ROM wilt branden, naar de brander.

U krijgt rechts onder de volgende melding.

Als u naar de brander gaat, krijgt u het volgende te zien.

De bestanden staan erin.

Dus nu nog branden.

Klik met de linkermuisknop op bestand of klik met de rechter

muisknop op het station. Er verschijnt een menuutje. Selecteer hierin: 'Deze bestanden op CD zetten'.

Nu krijgt u de wizard CD branden.

Volg de aanwijzingen op het scherm.

Bestanden openen

Het is natuurlijk ook handig om te weten wat er in een bestand staat. Hiervoor moet je het bestand kunnen openen. Klik met rechtermuisknop op het bestand en in het menu selecteert u Openen.

U kunt ook dubbel klikken met de linkermuisknop op het icoon en het bestand zal zich openen als het van een 'bekende' applicatie is. De Verkenner kijkt hiervoor naar de 'extensie', bijv. doc, pps, xls.

Voor niet direct herkenbare bestanden (extensies) krijgt u een voorkeurslijst waarin u bestanden kunt openen. Dit als reactie op de vraag Openen met...

Er zijn natuurlijk nog veel mogelijkheden, maar deze zijn de belangrijkste. Voor meer bekijk de diverse menuutjes en de Help. Probeer het uit.

Succes gewenst!

Domotica

Schakelaars bedienen met de PC

Johan Swenker

Inleiding

Een paar jaar geleden heb ik een vijver aangelegd met een fontein. De fontein werkte nog geen uur, of de buurvrouw stond op de stoep: ze kon niet tegen het geluid van klaterend water. Hoe los je dit op?

Met een schakelaar die de pomp aan- en uitzet en die we beiden kunnen bedienen, liefst met een netwerkaansluiting.

Ik ben toen uitgekomen op het KlikAanKlikUit systeem van de Gamma.

De standaardmiddelen waren voldoende, zodoende is de netwerkaansluiting er toen niet van gekomen.

In dit artikel vertel ik hoe ik alsnog die netwerkaansluiting zou kunnen realiseren.

Samenvatting

Radiografisch bestuurd stopcontacten en schakelaars kun je met de PC bedienen.

Hiervoor heb je de gratis LIRC-software nodig en een interface dat voor € 15,- aan onderdelen zelf te bouwen is.

LIRC is voor Linux. WinLIRC is de MS Windows-variant.

Stopcontacten en schakelaars zijn voor € 10,- tot € 50,- te koop bij bouwmarkten en grootwinkelbedrijven.

Radiografisch bestuurd schakelaars

Zoals in de inleiding aangegeven is, heb ik schakelaars en afstandsbedieningen van KlikAanKlikUit liggen.

KlikAanKlikUit is de merknaam waaronder Gamma de schakelaars van *Inter-techno* verkoopt.

Vergelijkbaar materiaal wordt bij elk grootwinkelbedrijf verkocht.

De apparatuur van KlikAanKlikUit is behoorlijk uitgebreid. Je kunt tot 256 schakelaars onafhankelijk van elkaar bedienen; bovendien zijn er speciale ontvangers te koop, waarop je de lamp boven de tafel kunt aansluiten.

Inmiddels is er zelfs een module die op de PC kan worden aangesloten.

Met een prijs van € 129,- is zelfbouw al snel lonend.

Een promotet met 3 schakelaars en een afstandsbediening kost tussen € 20,- en € 35,-.

figuur 1

vlnr ontvanger uit de promotet, zender uit de promotet, zender met tijdschakelklok

Inmiddels ben ik ook achter een paar nadelen van dit soort schakelaars gekomen. De technologie is niet 100% betrouwbaar. Bij mij thuis ligt een schakelaar bij de verwarmingsbuizen. Die doet het niet altijd.

Als je de schakelaar met de hand bedient, is dat niet zo erg. Je kunt immers zien of de lamp aangegaan is.

De PC krijgt echter geen terugkoppeling. Het schijnt dat de X10-schakelaars wel terugkoppeling kunnen geven.

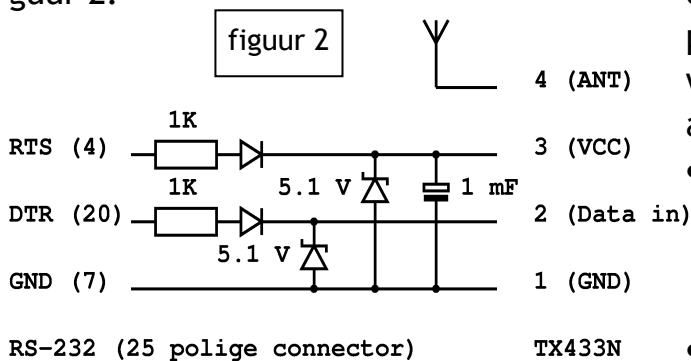
Hardware

Sinds ik de KlikAanKlikUit-schakelaars heb, zoek ik af en toe op internet of je ze ook met de PC kunt besturen.

Dit voorjaar was het raak. Op tweakers stond een thread over het besturen van die schakelaars met een PC.

De thread geeft verschillende schema's om een tx433n zendmodule te koppelen aan de seriële poort van de PC.

Op basis van de verschillende schema's heb ik zelf het ontwerp gemaakt van figuur 2.

Schema voor computergestuurde zender

[Zie ook het kader *Opmerkingen bij het schema* aan het eind van dit artikel]

figuur 3 →

de zelfbouw-hardware past ruim in een 25-polige RS-232 stekker

De antenne is makkelijk; wat je ook doet, het blijkt altijd wel te zenden. Ik heb een spriet van 17 cm geprobeerd en ook een stuk draad van ruim een meter dat om een potlood tot spoel gewikkeld is. Beide werken.

De spriet van 17 cm is precies een kwart golflengte. Deze hoort op een geaard oppervlak te staan.

Een goed afgestemde spoel zou een diameter moeten hebben van vrijwel dezelfde maat.

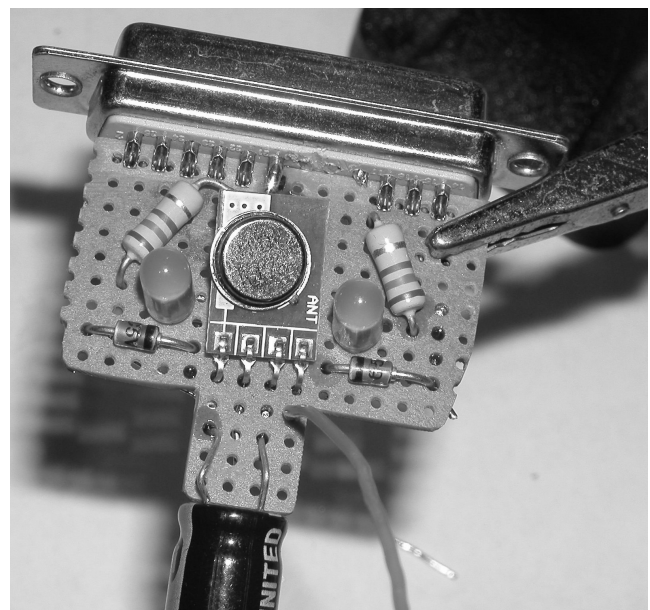
Software

In dezelfde thread van tweakers worden LIRC en WinLIRC als software gebruikt om deze hardware aan te sturen. Zoals eerder vermeld: LIRC is voor Linux. WinLIRC is het MS Windows equivalent van LIRC.

Linux

Voor Linux heb ik het bestand lirc-0.8.0.tar.bz2 gedownload van de LIRC homepage. Na uitpakken kun je dit op de standaardwijze installeren. Zie hiervoor de pagina's van het Linuxplatform op de website van de DOSgg. Daarna moet je als root:

- eenmalig het socket `/dev/lircd` toegankelijk maken voor iedereen. Gebruik hiervoor het commando `'chmod 666/dev/lircd'`.
- telkens na het booten de seriële

poort loskoppelen van de standaard seriële-poortdriver.

Ik gebruik hiervoor het commando 'setserial /dev/ttyS0 uart none'.

- telkens na het booten de seriële poort beschikbaar maken voor LIRC. Gebruik hiervoor het commando 'modprobe lirc_serial'.
- telkens na het booten de LIRC-daemon lircd opstarten. Gebruik hiervoor het commando 'lircd'.

De aanhalingstekens dienen enkel om het commando apart te zetten van de omliggende tekst. Die moet je dus niet intypen.

Met de juiste configuratiefile kun je schakelaar A1 nu aanzetten met het commando 'irsend SEND_ONCE klik A1ON'.

Windows

WinLIRC heb ik niet uitgetest. Op de WinLIRC-site wordt aangegeven dat je voor MS Windows 95 een Winsock 2 update van Microsoft nodig hebt. Verder ben ik een verwijzing naar porttalk22.zip tegengekomen. Porttalk is een device driver voor de seriële poort. Dit heb je nodig als je onder MS Windows NT of later een Privileged Instruction exception krijgt.

Winlirc.exe is een grafisch interface voor WinLIRC.

Een commandline-interface, om WinLIRC bijvoorbeeld vanuit een scheduler te gebruiken, is transmit.exe. Helaas zit

transmit.exe niet in winlirc-0.6.5.zip. Winlirc-0.6.4.zip bevat dit bestand wel.

Configuratiefile

Het moeilijkste deel is de configuratiefile. Hierin staat gecodeerd hoelang een pulse duurt, hoe een 0 en een 1 gecodeerd zijn en welke code nodig is om een bepaalde schakelaar aan of uit te zetten.

LIRC wordt geleverd met veel standaardcodes, zoals bijvoorbeeld RC-5.

KlikAanKlikUit en Intertechno zitten daar niet bij en op de website van de leverancier staat ook al geen informatie. Gelukkig heeft Pino, een van de gebruikers van tweakers, gemeten wat de zender doet. Hij heeft de configuratiefile on-line gezet.

Ik heb een paar veranderingen in de configuratiefile aangebracht. Op de laatste pagina van dit artikel staat mijn versie.

Het belangrijkste verschil is de regel 'min_repeat 3'. De schakelaar bleek stelselmatig pas te reageren nadat de code voor de tweede keer verstuurd was. Precies voor dit doel dient de optie min_repeat uit de configfile. Het werkt nu bijna perfect. Alleen de schakelaar die te dicht bij de verwarmingsbuizen ligt, reageert niet altijd.

Verder heb ik wat structuur aangebracht, zoals het netjes definiëren hoe een 0 en hoe een 1 gecodeerd zijn.

Door die structuur kun je ook voorspellen dat je met de code 0xA8A0A0 schakelaar 13 van huis M aan kunt zetten.

```

cat << HERE
# Lircd configuration file for KlikAanKlikUit devices
# Based on data by pino
# (see:
# http://gathering.tweakers.net/forum/list_messages/1077675/7#24805862)
# Generated by $0 on `date`

begin remote
  name      klik
  flags     CONST_LENGTH|REVERSE
  ptrail    394
  repeat    0      0
  gap       48575
  min_repeat 3

  bits      24
  one       1117  393
  zero      393  1117

  begin codes
HERE

# De functie oprekken.
# Zet achter elk bit van een getal een extra bit met de waarde 0.
# het binaire getal 1 0 0 1 0 1 1 1 1 1
# wordt 0x822AA = 10000010001010101010
# Invoer een getal tussen 0 en 4095
# Uitvoer hexadecimale string
function oprekken() {
  p=$1
  r=0
  for i in `seq 11 -1 0`
  do
    r=$((4*$r + (($p>>$i)&1)))
  done

  echo "[0x]P $[2*$r] 16o p " | dc
}

UIT=0
AAN=1
UNKNOWN=6
LETTER=(A B C D E F G H I J K L M N O P)

for HUIS in 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
do for KANAAL in 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
  do NAAM=${LETTER[HUIS]}$[KANAAL+1]
    CODE_AAN=$(( $HUIS + ($KANAAL<<4) + ($UNKNOWN<<8) + ($AAN<<11) ))
    CODE_UIT=$(( $HUIS + ($KANAAL<<4) + ($UNKNOWN<<8) + ($UIT<<11) ))
    echo -n "    ${NAAM}OFF " ; oprekken $CODE_UIT
    echo -n "    ${NAAM}ON  " ; oprekken $CODE_AAN
  done
done

echo '  end codes'
echo 'end remote'

```

mkconfig

In het kader mkconfig op de vorige blz. staat een script, dat een configuratiefile genereert voor alle 256 mogelijkheden.

Gebruik

De buurvrouw is inmiddels verhuisd en ik gebruik nu een gewone schakelklok om de fontein aan- en uit te zetten. Daar heb ik dit niet meer voor nodig.

Enige tijd geleden was ik bij een HCC-bijeenkomst waar iemand een mailtje wilde versturen. Hij had daarvoor de mailserver thuis nodig om zijn adressenlijst te benaderen. Hij heeft naar huis gebeld, zodat een huisgenoot de mailserver aan kon zetten.

Zijn webserver, waarmee je dit soort schakelaars zou kunnen besturen, kon hij wel benaderen.

Tijdschakelaars worden gebruikt om lampen aan en uit te zetten, zodat een inbreker denkt dat er mensen in huis zijn. Met een PC kun je een veel realistischer verlichtingspatroon maken. Je kunt zelfs het licht in de badkamer en de slaapkamer aan- en uitzetten.

Radiografisch bestuurbare schakelaars kun je ook voor randapparatuur van je PC gebruiken. Een typisch voorbeeld is het automatisch inschakelen van de printer, zodra je iets af te drukken hebt.

Ook voor het resetten van je (ADSL-) modem, kun je dit gebruiken: zodra de PC detecteert dat er geen verbinding meer is, zou die het modem een minuutje uit kunnen zetten.

Opmerkingen bij het schema van figuur 2

De tx433n zendt met een vermogen van 10mW op 433,92 MHz. Deze frequentie is voor dit soort toepassingen vrijgegeven.

De condensator is misschien veel te groot. Anderen gebruiken een condensator van 100 micro-Farad. Voor de prijs hoef je het niet te laten. Met deze grote condensator heb je ruim voldoende energie om de zender te laten werken.

De weerstanden van 1 kilo-Ohm zijn bedoeld om de stroom door de seriële poort te begrenzen. Misschien zijn ze overbodig, maar ik heb liever geen kapotte seriële poort.

Verder staan er in het schema twee zenerdiode's met een zenerspanning van 5,1 Volt. Dit zit mooi midden in het bereik van de tx433n. Later heb ik begrepen dat het zendvermogen van de tx433n gerelateerd is aan de voedingsspanning. Een iets hogere spanning had dus geen kwaad gekund.

```
# Lircd configuration file for
# KlikAanKlikUit devices

# Based on data by pino (see
# http://gathering.tweakers.net/
# forum/list_messages/1077675/
# 7#24805862)
#
# Generated by mkLircd.conf on
# Sun Oct 1 16:10:52 CEST 2006
```

```
begin remote
  name      klik
  flags     CONST_LENGTH|REVERSE
  ptrail   394
  repeat   0      0
  gap      48575
  min_repeat 3

  bits     24
  one      1117  393
  zero     393  1117
```

```
begin codes
  A10FF 0x280000
  A10N  0xA80000
  A20FF 0x280200
  A20N  0xA80200
  A30FF 0x280800
  A30N  0xA80800
  B10FF 0x280002
  B10N  0xA80002
  B20FF 0x280202
  B20N  0xA80202
  B30FF 0x280802
  B30N  0xA80802
  C10FF 0x280008
  C10N  0xA80008
  C20FF 0x280208
  C20N  0xA80208
  C30FF 0x280808
  C30N  0xA80808
  D10FF 0x28000A
  D10N  0xA8000A
  D20FF 0x28020A
  D20N  0xA8020A
  D30FF 0x28080A
  D30N  0xA8080A
end codes
end remote
```

Links

http://www.klikonklikoff.com/	de internationale site van KlikAanKlikUit die doorschakelt naar: ↩
http://www.klikaanklikuit.nl/	de Nederlandse site. Je kunt hier on-line bestellen, maar je kunt beter eerst bij Hornbach of Gamma gaan kijken.
http://www.intertechno.at/	de ontwerpers van het KlikAanKlikUit systeem.
http://gathering.tweakers.net/forum/list_messages/1077675/	het begin van de thread bij tweakers.
http://gathering.tweakers.net/forum/list_messages/1077675/12#26501187	de configuratiefile van Pino.
http://gathering.tweakers.net/forum/list_message/1077675/12#26582490	mijn configuratiefile
http://www.lirc.org/	de homepage van LIRC.
http://winlirc.sourceforge.net/	de homepage van WinLIRC.
http://www.dosgg.nl/linux/linsoftinstall-tar.html#tar_source	de pagina van de DOSgg waar het installeren vanaf source uitgelegd wordt.
http://www.beyondlogic.org/porttalk/porttalk.htm	de pagina waar je porttalk kunt downloaden.

● DVD-ROM GigaHits 2006-6 ●

Hub Jennekens

■ Op deze laatste GigaHits van de jaargang 2006 introduceren we een nieuwe service: in de Dagelijkse Toolkit hebben we het **K-Lite Codecs Pack** toegevoegd, zodat u steeds kunt beschikken over alle codecs die u voor uw geluid- of video-opnamen nodig zou kunnen hebben.

■ Traditioneel nemen we op de ‘winter-GigaHits’ altijd een verzameling **spellen** op. Dat is ook dit jaar het geval: ruim 1 gigabyte, waaronder een paar van de populaire Sudoku-puzzels.

■ Ook hebben we weer een verzameling van zo’n 100 **freeware/Open Source-applicaties** voor u, in de vorm van een iso-bestand waar u zelf een CD van brandt. In de preview van Jacob Scheerstra kunt u doorklikken naar de website van de makers, waar u een compleet overzicht vindt. Uiteraard zitten er al-

tijd oude bekenden in een dergelijke verzameling (voordeel is dat u ook steeds over de nieuwste versies ervan beschikt!), maar zoals steeds treffen we er ook nu weer menige nieuwe applicatie aan.

■ Wat staat er verder op deze GigaHits? Natuurlijk de volledig up-to-date gebrachte rubriek **Veiligheid en Systeemherstel** van Ron van Stokkom, een **freeware DoS**, een nieuwe **Linux-distributie Freespire** en een **freeware Windows** (alle uitvoerig gepre-

viewed door Hans Lunsing), programma’s voor **Internet** en **multimedia**, **tools** en **stysteemsoftware**. De redactie wenst u er veel plezier mee!

In de root van deze schijf treft u een bestand aan met de naam *inhoud.txt*: de inhoudsopgave van dit schijfje. Die is, gerubriceerd per besturingssysteem, voorzien van naam van het item, de plaats op het schijfje waar het te vinden is en een korte beschrijving.

• Help •

de redactie

De *SoftwareBus* krijgt bijdragen van een klein aantal ‘trouwe’ auteurs. Telkens doen wij een beroep op hen en zij schrijven zeer lezenswaardige artikelen.

Maar het is beter als wij hen af en toe ook wat minder hoeven aan te sporen.

In elk nummer vragen wij of er onder onze lezers ook schrijvers zijn.

Het zou de afwisseling van het blad ten goede komen, als ook anderen dan de veelschrijvers aan de uitgave zouden meewerken.

Al enige keren hebben wij suggesties gedaan voor onderwerpen, o.a. op blz.13 van nr.1 dit jaar: het opzoeken van IP-adressen, firewalls, Writely en Dreamweaver; in SwBus nr.5, blz.35: een bloemlezing uit de VraagBaak. Er zijn nog talloze andere onderwerpen te bedenken! Ook tips en handige oplossingen zijn welkom. De *SoftwareBus* wordt gelezen door beginners en gevorderden.

Nogmaals roepen wij lezers op schrijvers te worden; overleg met de redactie is natuurlijk altijd mogelijk.

Ook mag u onderwerpen aandragen, waarover (door een ander) een artikel geschreven zou kunnen worden.

Komt u maar!

redactie@DOSgg.nl

● Rhino's verhandelingen – TC-K04a ●

Foto's beoordelen (aanvulling)

Rein de Jong

Foto's beoordelen (Gebruik van aangepaste kolommen)

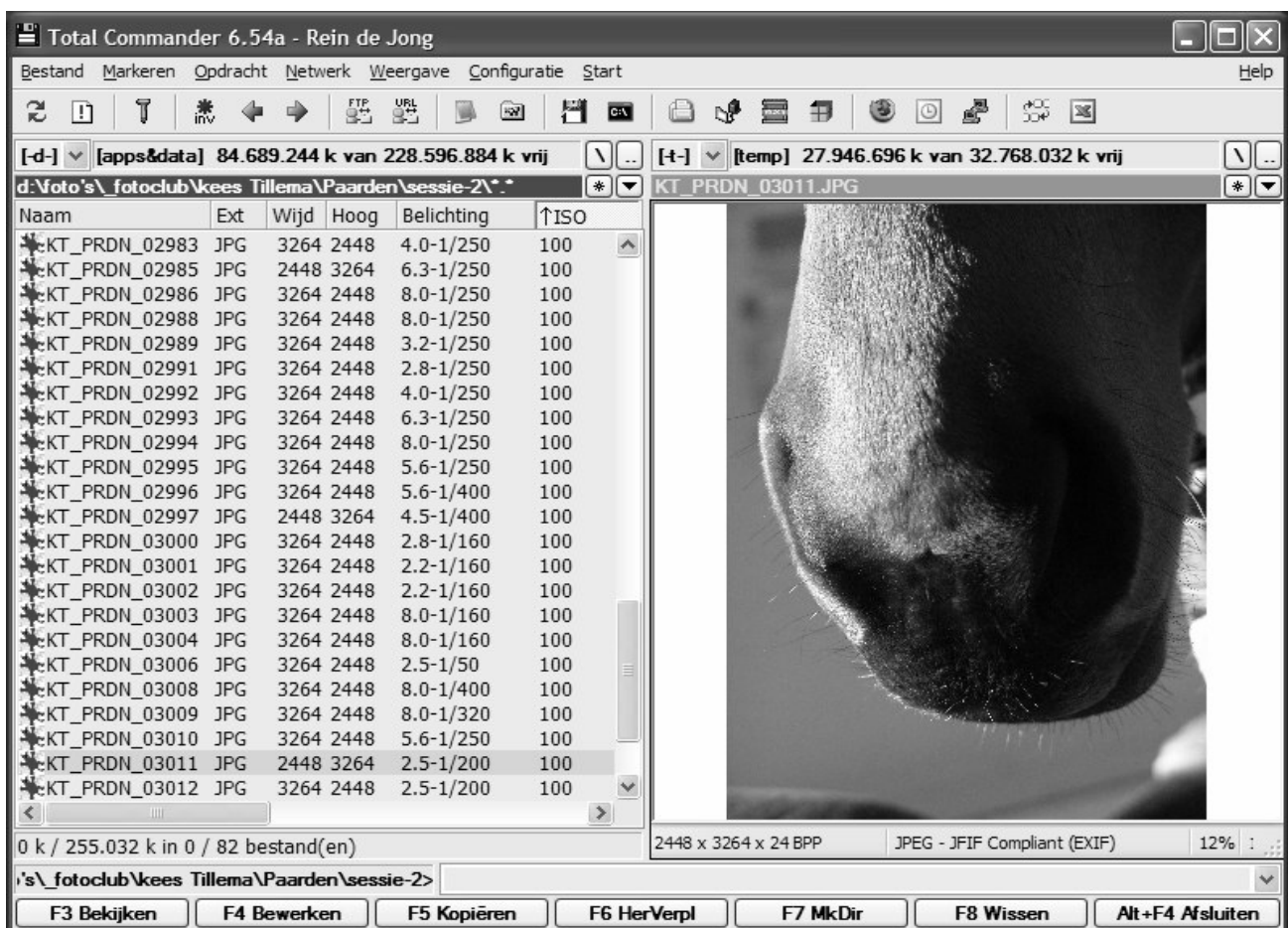
Eerst een *Rectificatie*

Het blijkt dat ik bij het schrijven van het vorig artikel ben uitgegaan van een foute veronderstelling. Ik ging uit van

Daarom deze toevoeging op het artikel. Voor hen die graag het gereviseerde artikel wensen. Het kan opgehaald worden van mijn site: www.reindejong.nl/tc

Uitgangspunten

Om de functies, genoemd in dit artikel,

het feit dat Total Commander zodanig zou zijn ingericht dat het bij gebruik van de optie 'snel weergeven' (Ctrl-Q) een afbeelding getoond wordt in het tegenoverliggende venster (zoals figuur 1, hierboven laat zien). Uiteraard is dat niet bij iedereen het geval.

uit te kunnen voeren dient Total Commander zo te zijn geconfigureerd dat of IrfanView/Xnview of de lister-plugin Imagine geïnstalleerd is. Alleen dan krijgt u met 'snelle weergave' Ctrl-Q een afbeelding in het tegenoverliggende venster wanneer een afbeeldingbestand (*.jpg, *.png etc) onder de cursor staat. Is dat niet het geval, dan adviseer ik om

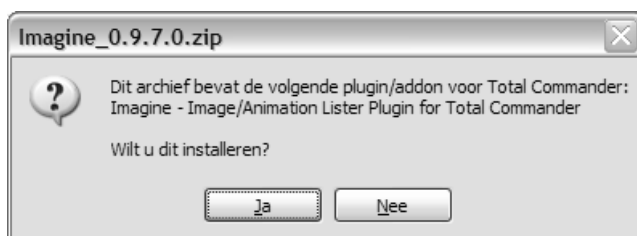
de lister-plugin *imagine* te installeren. Dat geeft de meeste mogelijkheden binnen TC.

Voor de overige voorbeelden die zijn genoemd, is het noodzakelijk om de lister-plugins AMPview en ListDoc te installeren. Verder zijn voor de 'snelle weergave' de volgende lister-plugins aan te bevelen:

- **Excelence** toont Excel bestanden
- **OOview** toont Open Office formaten
- **Synplus** Toont bestanden met syntaxkleuring: het accentueren van termen en secties
- **IEview** Alle door IE ondersteunde bestanden, alleen voor krachtige computers!

Al deze plugins zijn te vinden op www.totalcmd.net en installeren op dezelfde wijze als *imagine*.

Installeren van de lister-plugin Imagine
De plugin moet eerst worden opgehaald van de site www.totalcmd.net/plugring/imagine.html. Wanneer het bestand is opgehaald, zal het zich na activeren (dubbelklik) vanuit TC automatisch installeren. (Imagine 1)

Imagine 1

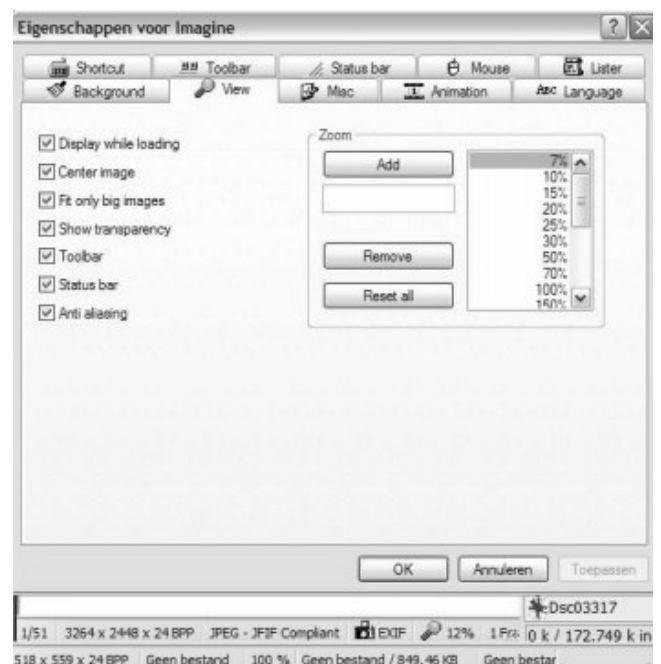
Wanneer *Imagine* correct geïnstalleerd is, wordt bij de opdracht 'Snel bekijken' (Ctrl-Q) de onderliggende afbeelding in het tegenoverliggende venster getoond.

Voordat *Imagine* goed gebruikt kan worden eerst een paar instellingen in *Imagine* aanpassen. Klik met RMK op de getoonde afbeelding en kies Options - Preferences. (Imagine 2)

Imagine 2

Wijzig de taal in het tabblad 'Language'. Doe dit in beide kolommen. Ook is het verstandig om in het tabblad 'View' een vinkje te plaatsen bij 'Fit only big images/Grote afbeeldingen passend maken'. (Imagine 3)

Imagine 3

Nu staat Imagine goed ingesteld om bij 'snel bekijken' de afbeeldingen juist te tonen. Imagine ondersteunt de formaten getoond in Imagine 4.

Ondersteunde bestandsformaten			
Omschrijving	Lezen	Schr...	Extensie
Portable Network Graphics	0	0	PNG
JPEG - JFIF Compliant	0	0	JPG,JPE,JPEG
Graphics Interchange Format	0	0	GIF
Windows or OS/2 Bitmap	0	0	BMP,DIB,RLE
Zsoft Paintbrush	0	0	PCX
Truevision Targa	0	0	TGA
Tagged Image File Format	0	0	TIF,TIFF
Adobe Photoshop	0	X	PSD,8BPS
Paint Shop Pro Image	0	X	PSP
Windows Icon	0	0	ICO
Windows Cursor	0	0	CUR
IFF Interleaved Bitmap	0	0	LBM,IFF
Kodak PhotoCD	0	X	PCD
Portable Bitmap	0	0	PBM
Portable Graymap	0	0	PGM
Portable Pixelmap	0	0	PPM
Sun Raster Image	0	0	RAS
Silicon Graphics Image	0	0	SGI,RGB,BW
Windows Clipboard	0	0	CLP
Utah RLE	0	0	RLE
Wireless Bitmap	0	0	WBMP,WAP,WBM
Zsoft Multi-Page Paintbrush	0	0	DCX
CorelDRAW Drawing	0	X	CDR,CDT,PAT,CMX
Wavefront Raster Image	0	0	RLA
Apple Macintosh MacPaint	0	0	MAC,MACP
Autodesk Animator PIC	0	0	PIC,CEL
DirectDraw Surface	0	X	DDS
GIMP Bitmap	0	X	XCF
X10/X11 Bitmap	0	0	XBM
X11 Pixmap	0	0	XPM
Icon Library	0	X	ICL
Windows Animated Cursor	0	0	ANI
Autodesk Flc Animation	0	0	FLC,FLI
Pro Motion Animation	0	0	SPR
Multiple-image Network Graphics	0	X	MNG
DeluxePaint Animation	0	X	ANM
Windows Metafile	0	0	WMF
Windows Enhanced Metafile	0	0	EMF
JPEG2000 - Wavelet	0	0	JPC,JP2,J2K
JBIG Bi-level Image	0	0	JBG,JBIG

Imagine 4

Imagine heeft allerlei handige functies. De Help geeft meer informatie.

Probeer en ontdek!

Redactie:

Nog maar weer even een aantal (hopelijk) **nuttige websites:**

www.ghisler.com/ (al tientallen miljoenen malen bezocht)

www.totalcmd.net/ ('Totalcmd.net is an unofficial site about Total Commander!')

www.ghisler.ch/board/ (internationaal forum);

met de Nederlandse versie op: www.ghisler.ch/board/viewforum.php?f=9

<http://tweakers.net/meuktracker/11684>

<http://www.breekpunt.nl/artikel.aspx?rubriekid=2&artikelid=175>

www.wintips.nl/detail.asp?softid=428

En natuurlijk doet *ome Wil punt nl* ook een duit in het zakje:

www.omewil.nl/artikelen/totalcmd/tcmd-00.html

Zeer enthousiaste gebruikers reageren in het Engels op:

<http://fileforum.betanews.com/detail/945901171/1>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Total_Commander

<http://users.pandora.be/ghislain.laconte/totalcmd/totalcmd.htm>

Een plugin voor branden naar CD/DVD: <http://backup-to-cd.qarchive.org/shareware.html>

Javascript in eigen hand (dus niet kopiëren en plakken)

Ruud Uphoff

Let op:

Dit artikel werkt met voorbeelden in HTML, die meerdere pagina's in de SoftwareBus zouden opslokken, waarna u ze bovendien zou moeten overtypen. Niet handig! Daarom kunt u het complete pakket voorbeelden downloaden vanaf onze website:

www.DOSgg.nl/swb0606.zip.

Natuurlijk is er niets op tegen om in een voorkomend geval een scriptje ergens van het web te plukken om dat in je eigen home page te gebruiken. Maar veel leuker is het om tot in elk detail zelf te kunnen bepalen wat er moet gebeuren en daarvoor het script te schrijven. De daarvoor benodigde kennis is te onderscheiden in HTML, CSS en Javascript.

Javascript is de ingeburgerde onjuiste benaming voor de op Java lijkende scripttaal die ooit door Netscape werd geïntroduceerd. Microsoft ondersteunde het meteen ook, maar veel uitvoeriger en vond bovendien dat een aantal dingen anders moesten dan in Netscape. De naam Javascript mocht uiteraard niet, en dus heette het beestje JScript. Het is 1999 en we zitten midden in de browseroorlog.

Specificaties en standaards zijn altijd een probleem geweest en zijn dat tot op de dag van vandaag nog. Het strikt tech-

nisch-logisch denken wordt sterk beïnvloed door exotische variabelen: van kinderlijke emotietjes tot puur nationalisme. Als je als natie belangrijk wilt zijn, moet je je eigen schroefdraad en eigen TV-standaards koesteren.

Toch heeft zich met HTML het merkwaardige verschijnsel voorgedaan dat er een wereldwijd geaccepteerde standaard is ontstaan. Alleen extreem hardeleerse prutsers bedenken nog Windows CE met een versie van het aftandse Internet Explorer 4 erin. We gaan hier echter geen antireclame voor bedrijven maken, zeker niet als hun baas Gates heet.

Hoe HTML, CSS en Script tegenwoordig tot onderlinge samenhang zijn gekomen, is gedefinieerd in het *Document Object Model*, kortweg DOM, dat dus veel slimmer is dan de afkorting doet denken.

Het Document Object Model

Wat is eigenlijk een object? Wel, alles is een object. Uw auto is een object. De hamburger die u eet, is een object en u bent zelf een object, namelijk het object 'mens'. Ook abstracte zaken zijn objecten. Al hetgeen taalkundig op ons afkomt aangeduid door een zelfstandig naamwoord, is een object.

Een object heeft *eigenschappen*. U kunt blond, bruin of roodharig zijn en dus hebt u een eigenschap 'haarkleur'. Oh, u bent inmiddels kaal en denkt dus dat u

die eigenschap niet meer hebt? Dat is dan een ernstige denkfout, want u hebt het nu over een heel andere eigenschap: de hoeveelheid haar en die is dan bij u ongeveer nul! Maar laten we eens aannemen dat u te lang haar hebt en dienengevolge een bezoek aan de kapper overweegt. Dan gaat u de hoeveelheid haar dus verminderen. Hoe doet u dat? Met een schaar, een tondeuse of door naar de kapper te gaan. Juist ja, dat is een *methode!*

Maar u bent nu tevens een activiteit aan het ontplooiën. Het 'naar de kapper gaan' is een bezigheid oftewel in onze terminologie: een *gedrag*.

- objecten hebben *eigenschappen* (properties)
- objecten *gedragen zich* op een bepaalde manier. (behaviors)
- zowel de eigenschappen als de gedragingen kunnen we *aanpassen* volgens een *methode* (method)

Javascript en zijn klonen zijn objectgeoriënteerde programmeertalen. Hoe die programmeertaal in elkaar moet zitten, is gedefinieerd in een standaard: ECMA-262.

Het DOM doet niets anders dan de combinatie HTML en CSS samenvoegen tot het object 'document' met methoden, gedragingen en eigenschappen die worden beheerst met ECMA Script. Javascript is een verschijningsvorm daarvan.

Noteer ook dat de eerste D voor 'Document' staat en niet voor 'Window'. Er zijn dan ook een heleboel zaken buiten het object 'document' ongedefinieerd

en browser-afhankelijk. Wel is het zo dat voor een groot aantal eigenschappen en methoden van het object 'Window' *de facto* een standaard is ontstaan waar alle brouwers min of meer aan voldoen.

Behalve ECMA-262 hebben we te maken met de HTML 4.01-specificatie en met Cascading Style Sheets (CSS) Wat is de relatie van deze standaards tot het DOM?

HTML 4.01

HTML is al oud. De eerste aanzet werd gegeven in 1989 en de eerste primitieve standaard verscheen in 1992. Het was oorspronkelijk een manier om teksten in verschillende documenten of in hetzelfde document naar elkaar te laten verwijzen. *Hypertekst* dus. Daarnaast bevatte het aanwijzingen voor de opmaak: lettertype, lettergrootte en opsommingen, later ook gevolgd door de mogelijkheid figuren in te voegen.

Om dergelijke zaken mogelijk te maken, waren en zijn elementen voorzien van attributen. Verleden tijd: 'waren', omdat veel daarvan nu worden afgeraden. Maar ook tegenwoordige tijd: 'zijn', omdat het onmogelijk is browsers te gaan maken die ze niet meer ondersteunen. Internet zou ontoegankelijk worden.

Een voorbeeld is het element <P> om een paragraaf aan te duiden. Het kan worden voorzien van het attribuut 'align' om de tekst naar links of naar rechts uit te richten of om de tekst uit te vullen. (justify)

Maar als we het element <P> als een object beschouwen, dan is het attribuut

‘align’ dus een eigenschap van dat object. Er zijn echter een heleboel andere eigenschappen van een paragraaf, waar we totaal geen invloed op hebben. Welk lettertype moet worden gebruikt? Welke kleur? Welke lettergrootte? Daar blijkt HTML een ouderwets ongestructureerd zootje te zijn. Ze moeten buiten het element <P> worden opgegeven met een element

Het is de toevoeging van Cascading Style Sheets (CSS), die daarin

```
<style type="text/css">
<!--
p {font-family: Arial, Helvetica, sans-serif; font-size: 13px;
color: #000000; text-align: justify; line-height: normal;
font-weight: normal}
-->
</style>
```

figuur 1

verandering brengt. CSS dient om HTML-elementen, die we nu liever objecten noemen, te voorzien van alle mogelijke eigenschappen die we via de klassieke attributen niet hadden. Daarbij raken sommige elementen overbodig. Het element FONT verliest bijvoorbeeld zijn betekenis doordat lettertypen een eigenschap van tekstobjecten worden.

Een paragraaf op een andere manier.

Voorbeeld 1 laat zien hoe je het uiterlijk van een paragraaf op een andere manier kunt bepalen. In het element <P> is het attribuut *style* opgenomen. Waarmee we méér kunnen dan de oorspronkelijke attributen van het element <P>. Merk bijvoorbeeld op dat we nu de afstand tussen de regels kunnen bepalen.

Door het attribuut *style* te gebruiken kunnen we nog veel meer, zoals aangeven dat de tekst vet of cursief moet worden afgedrukt. Maar is het nu prettig om elke paragraaf van die enorme lange

regel met het attribuut *style* te voorzien? Gelukkig niet.

Zoals we het hier hebben gedaan is het handig om eenmalig een speciale alinea op te maken. Maar als we deze zelfde opmaak nog eens moeten gebruiken in hetzelfde document, hebben we daarvoor een handiger methode. We zetten de inhoud van het attribuut *style* tussen

acolades en geven het een naam. We maken er een ‘class’ van. Vervolgens vertellen we de alinea

dat deze class moet worden gebruikt om deze paragraaf op te maken.

Voorbeeld 2 laat het zien. We kunnen nu meerdere paragrafen van dezelfde opmaak gebruik laten maken door het attribuut *class*=‘speciaal’ toe te voegen. Let er op dat een stijl wordt gedefinieerd met een punt voor de naam, maar dat we die niet gebruiken in het attribuut ‘class’.

Een andere mogelijkheid ontstaat als we alle paragrafen van het document dezelfde opmaak willen geven. In dat geval veranderen we de naam van de definitie .speciaal in p en nu dus zonder punt. Het ontbreken van de punt geeft aan dat we de complete definitie van het element <P> willen wijzigen.

Een gelukkig huwelijk : Style en JavaScript

Het slimme van CSS is nu, dat we in JavaScript toegang tot de complete stylesheet van een element hebben. Het

```

<script type=text/javascript>
<!--
var hulp;
var tid;
function opvallend() {
  hulp=document.getElementById('flits');
  hulp.style.color='red';
  hulp.style.fontWeight='bold';
  hulp.style.lineHeight='30px';
  tid=setTimeout("gewoon()",1000)
}

function gewoon() {
  with(hulp.style) {
    color='black';
    fontWeight='normal';
    lineHeight='normal'
    tid=setTimeout("opvallend()",1000)
  }
}
//-->
</script>

```

figuur 2

DOM definieert elk element als een object en style is daarin een eigenschap van dat object. Dat betekent dat we de opmaak met Javascript kunnen veranderen. Stel dat we de speciale aandacht van de lezer willen vestigen op een paragraaf, bijvoorbeeld door deze hinderlijk te laten knipperen.

We gaan dat doen in Voorbeeld 3 en of dat als zodanig zinvol is, laten we nu even buiten beschouwing. Het gaat om de methoden.

Bovenaan voorbeeld 3 staat de style sheet van figuur 3. Daarmee is het element <P> door ons opnieuw gedefinieerd. Alle alinea's (paragrafen) van het document zullen automatisch opge maakt worden volgens deze style sheet. Maar in werkelijkheid krijgt elke alinea een eigen kopie van deze stijl.

Om de eerste paragraaf dynamisch te

maken moeten we 'm eerst als object toegankelijk maken door 'm een ID te geven. Een ID (identfier) geeft die paragraaf een unieke identiteit. We veranderen <p> in <p ID=flits>

Op twee plaatsen voegen we nu script aan het document toe. Om te beginnen in de sectie <head> (Figuur 2) en tenslotte een deel helemaal aan het einde van de sectie <body> (Zie Figuur 3 ↓)

```

<script type=text/javascript>
<!--
hulp=document.getElementById('flits');
tid=setTimeout("opvallend()",1000)
//-->
</script>

```

Dat een deel van het script aan het einde van het document is gezet, heeft een belangrijke reden. Veel browsers beginnen een script meteen uit te voeren nog voor het complete document is geladen. Als het document is geladen, is de eerste opdracht die wordt uitgevoerd, een pointer maken naar de bewuste paragraaf. Dat gebeurt met de opdracht

```
hulp=document.getElementById('flits')
```

Na het uitvoeren van deze opdracht is de variabele 'hulp' als het ware het geopende deksel van de paragraaf die we 'flits' hebben genoemd. De naam wordt hier tussen aanhalingstekens gebruikt om aan te geven dat we letterlijk de naam 'flits' bedoelen. Zouden we de aanhalingstekens weglaten, dan zou het script zoeken naar een variabele met de naam flits, deze niet vinden en dus 0 (nul) gebruiken waarna een foutmelding zou volgen.

Let er ook op dat alles in Javascript letterkastgevoelig is. Hoofdletters en kleine letters zijn dus niet aan elkaar gelijk. De schrijfwijze van *getElementById* is niet toevallig. Het is in Javascript gebruikelijk *identifiers*, dat zijn namen van methoden, variabelen en objecten, altijd te laten beginnen met een kleine letter, maar vervolgens met een hoofdletter aan te geven waar in de uitspraak een nieuw woord begint. Dus eigenlijk heet deze functie in de Engelse taal uitgesproken “Get element by id”) Aan de punt tussen document en getElementById zien we dat de functie een methode is van het object document.

De volgende opdracht zet in de variabele ‘tid’ een teller om na een seconde de functie ‘opvallend’ te gaan uitvoeren. *setTimeout* heeft als argumenten de naam van de na verloop van tijd uit te voeren opdracht en die bewuste tijd in milliseconden. Een seconde na het laden van het document wordt dus de functie *opvallend()* in figuur 2 uitgevoerd.

De functie *opvallend* doet niets anders dan de waarden in de style sheet van de paragraaf veranderen. En hier zien we dus dat style een subobject van hulp is en dat alles wat in figuur 1 is opgegeven weer subobjecten van style zijn.

Veel identifiers in CSS bevatten een koppelteken, dat echter in Javascript als minteken zou worden gelezen. Als we zouden schrijven

```
hulp.style.font-weight='bold'
```

dan zou het script zoeken naar de eigenschap ‘font’ van het object hulp.style

om van diens waarde dan een hoeveelheid uit de variabele ‘weight’ af te trekken. Dat levert dan uiteraard een foutmelding op. De conventie voor zulke gevallen is dan:

- laat het koppelteken weg.
- schrijf het teken na het koppelteken als hoofdletter.

De functie *opvallend()* eindigt met de opdracht om na 1 seconde de functie *gewoon()* te starten die alles weer ongedaan maakt, om na 1 seconde de functie *opvallend()* weer te starten. Dat gaat oneindig door tot de browser wordt afgesloten.

In de functie *opvallend()* zijn de opdrachten allemaal bestemd voor het object *hulp.style* en dat moeten we voor elke regel opnieuw opgeven. Het kan ook anders zoals in de functie *gewoon()* waar we met *with(hulp.style)* hebben aangegeven dat alles tussen { en } betrekking heeft op eigenschappen van het object *hulp.style*. Een verzameling opdrachten tussen { en } wordt beschouwd als één opdracht. We noemen dat een *compound-opdracht*. (compound statement)

Een DIV is belangrijker dan u denkt!

Heel vaak zien we in html een gedeelte dat staat tussen <DIV> en </DIV> en dat wordt dan meestal gebruikt om tekst uit te lijnen, zoals in <DIV align='center'>. Maar we kunnen er veel meer mee. Een Division oftewel afdeling is in feite een rechthoek. Daar merken we niets van, omdat die rechthoek zichzelf aan de tekst aanpast. Maar we kunnen 'm ook dwingen zijn afmetingen aan ons aan te

passen en zelfs kunnen we zijn positie bepalen.

In voorbeeld 4 zien we drie veronderstelde trefwoorden. Door op een trefwoord te klikken wordt de bijbehorende tekst zichtbaar. Door nogmaals te op het trefwoord te klikken zal de tekst weer verdwijnen.

Waar het hier om gaat is de mogelijkheid om het element DIV zichtbaar te maken of te verbergen. Daarvoor zijn drie grootheden in de style sheet van het element beschikbaar. We gebruiken hier 'display'. Als we display='none' opgeven zal het element volmaakt onzichtbaar zijn. Als we het display='block' opgeven (de standaardwaarde), zal het element normaal zichtbaar zijn.

De andere variabele heet 'visibility' (zichtbaarheid) en kan de waarden 'visible' (zichtbaar) of 'hidden' (verborgen) hebben. Het verschil met 'display' is dat een bij gebruik van visibility het element alleen zijn inhoud onzichtbaar maakt, maar wel plaats blijft innemen.

In voorbeeld 4 hebben we de drie standaard onzichtbare alinea's in een DIV-element gezet met verwijzing naar de style sheet in het attribuut 'Style':

```
<div ID="demo1" style="display: none">
```

Het trefwoord daarboven is voorzien van een link naar de functie die de alinea zichtbaar maakt, als deze onzichtbaar is of juist doet verdwijnen als ze zichtbaar was. Figuur 4 toont de code.

Deze functie heeft een parameter 'what', waarin de ID van het betreffen-

de DIV-element wordt overgedragen. Na het voorgaande zou de code voor zich moeten spreken.

In de code heeft een van de variabelen de naam 'currentLayer' en we zullen nu zien dat met het element DIV weldege-lijk 'lagen' over elkaar heen kunnen worden gelegd.

Layers (Lagen)

Soms is het wenselijk om bij een stukje tekst wat extra informatie toe te voegen. Zo kan er ergens uitleg staan over het gebruik van Internet en daarbij komt de lezer voor het eerst de term IP-adres tegen. Wat wordt daar eigenlijk onder verstaan? Dan is het handig als je een venstertje kunt laten verschijnen op het moment dat iemand met de muis over die term beweegt.

Dat zoiets nogal wat voeten in de aarde heeft, komt deels doordat sommige leveranciers van browsers lijden aan chronische hardleersheid, zoals Microsoft, deels doordat het DOM niet in alles erg slim is. Maar om al die problemen kunnen we heen.

Voorbeeld 5 is een werkend voorbeeld. We hebben daarin op twee plaatsen het woord 'IP-Adres' gemarkeerd waarop ter demonstratie hetzelfde venstertje moet verschijnen als we er met de muis overheen gaan.

```
function showText(what) {
  currentLayer=document.getElementById(what);
  with (currentLayer.style) {
    if (display=='none') {
      display='block' }
    else {
      display='none'
    }
  }
}
```

figuur 4

Het element DIV dat de tekst voor het venstertje bevat, moet om te beginnen een style sheet als attribuut hebben. Anders hebben we geen toegang tot de grootheden in de style sheet, als we ze willen lezen. Ook dan is het in HTML mogelijk om leesbare code te schrijven. Figuur 5 laat de complete DIV zien.

```
<div ID="note1" style="
  position: absolute;
  top: 10; left: 10; width: 300px; height : 100px;
  background-color : yellow;
  visibility: hidden;
  border: #000000;
  border-style: solid;
  border-top-width: 1px;
  border-right-width: 1px;
  border-bottom-width: 1px;
  border-left-width: 1px;
  padding-left: 5px;
  padding-right: 5px;
  padding-top: 5px;
  padding-bottom: 5px ">
  <p>Een IP-adres is het adres waaronder een computer op
  internet wordt gevonden. Het bestaat uit 4 groepen
  van getallen, elk van 0..255, gescheiden door een punt.
  </p>
</div>
```

in voorbeeld 5 omdat de layer onzichtbaar is gemaakt. In de style sheet met 'visibility hidden'.

Een aantal mogelijk nog onbekende grootheden in de style sheet, zijn border en padding. We kunnen met 'border' de kleur, dikte en het type van de rand om de layer opgeven. Dat gebeurt afzonderlijk voor bovenkant, rechterkant, onderkant en linkerkant. (top, right, bottom, left) Ook kunnen we met 'padding' opgeven hoever de inhoud van de layer, van elke rand vandaan moet blijven.

De link die de layer moet oproepen als de muis er overheen gaat, is deze:

```
<span class="explain"
onMouseOver="showNote
('note1',event)" onMouse-
Out="hideNote('note1')">
```

figuur 5

Normaliter zou de tekst gewoon in het document verschijnen op de plaats waar ze staat. Maar nu staan in de style sheet de afmetingen (width, height) en de plaats waar de linkerbovenhoek in het document moet beginnen. (top, left) Deze laatste twee worden normaliter genegeerd, maar de clou van deze DIV is de regel 'position: absolute' die vertelt dat dit venster op een aangeven positie moet staan.

Bij 'position absolute' neemt de layer, want dat is het nu geworden, geen plaats in, in het document. De layer vormt echt een 'laag' die over het document heen valt. Maar dat zien we niet

Het element 'SPAN', waarvoor meestal ook 'div' wordt misbruikt, staat toe een stukje tekst dat onderdeel is van een ander element zoals een paragraaf, andere eigenschappen te geven. Ook SPAN is een object. En hier krijgen we voor het eerst ruzie met Microsoft.

Volgens het DOM zou in 'onMouseOver' de parameter 'event' het mouse event moeten overdragen aan de functie showNote. Terzijde: Het met de muis over het gemarkeerde woord gaan is een gebeurtenis. In programmeertalen noemen we die bij hun Engelse naam: *event*. En ook de muis wordt dan als 'mouse' aangeduid.

Helaas had Microsoft het op zich uitstekende idee dat dit niet nodig zou moeten zijn. In elke functie die in Internet Explorer wordt aangeroepen met een mouse event, zijn alle gegevens over de muis reeds beschikbaar in een objectvariabele met de naam 'event'. Hoe slim dat ook mag zijn, het is gewoon helemaal fout, want niet conform het DOM, dat ook door Microsoft is geaccepteerd. Het gevolg is dat we nu afzonderlijke code moeten schrijven vanwege deze ontwerpfout in Internet Explorer.

```

var msGarbage = navigator.appName.indexOf("Microsoft Internet Explorer") > -1;

function showNote(what, eventDOM) {
  currentLayer=document.getElementById(what);
  if (msGarbage) {
    xPos = event.clientX + document.body.scrollLeft;
    yPos = event.clientY + document.body.scrollTop;
  } else {
    xPos = eventDOM.pageX;
    yPos = eventDOM.pageY;
  }
  with (currentLayer.style) {
    noteWidth = parseInt(width)+10;
    noteHeight = parseInt(height)+10;
    if (xPos > noteWidth) {
      xPos = xPos - noteWidth-10;
    } else {
      xPos += 10;
    }
    if (yPos > noteHeight) {
      yPos = yPos - noteHeight-10;
    } else {
      yPos += 10;
    }
    top = yPos;
    left= xPos;
    visibility = 'visible'
  }
}

function hideNote(what) {
  currentLayer=document.getElementById(what);
  currentLayer.style.visibility='hidden'
}

```

figuur 6

In figuur 6 wordt, als de muis van het trefwoord af wordt bewogen, door de functie *hideNote* de layer weer onzichtbaar gemaakt door `visibility='hidden'` te maken en je zou nu verwachten dat de functie *showNote* alleen maar `visibility='visible'` zou hoeven maken. Maar dan zou de layer in de linker bovenhoek van

het document verschijnen en dat is buitengewoon zinloos als we ergens onderaan een document bezig zijn, dat veel langer is dan het schermvenster. Dan zien we niets, want de layer valt buiten beeld. De layer moet naast de muiscursor verschijnen!

Verder moet de layer zodanig onder of boven de muiscursor en links of rechts van de muiscursor verschijnen, waar ie niet geheel of gedeeltelijk buiten beeld valt. Tevens mag de layer niet over de

muiscursor heen vallen, want dat zou een 'event mouse out' tot gevolg hebben, waardoor de layer meteen weer verdwijnt.

Vandaar dat we in `onMouseOver` behalve de ID van de op te roepen layer ook het mouse-event meegeven, want we willen weten waar de muiscursor zich bevindt.

Bij het laden van het document wordt de variabele met de toepasselijke naam *msGarbage* geïnitieerd met een vlag die aangeeft of de browser misschien Internet Explorer is.

Hebben we te maken met een nette browser, (`msGarbage=false`), dan hebben we een event-object in de variabele *eventDOM* en daarin als *behaviors* de positie van de muiscursor in `eventDOM.pageX` en `event.DOMpageY`. Maar hebben we te maken met Internet Ex-

plorer (`msGarbage=true`), dan wordt de muiscursor berekend op een andere manier die hier niet in detail wordt besproken. Van belang is alleen dat we de positie van de muis `xPos` en `yPos` hebben. Nu kunnen we gaan bepalen waar het venstertje moet verschijnen.

Daartoe moeten we weten hoe breed en hoe hoog het venster is. Dat is te vinden in de style sheet en om daar die informatie uit te kunnen halen moest deze voluit als attribuut in het element `DIV` worden opgenomen. Als we gegevens uit een style sheet lezen, krijgen we altijd een tekenreeks terug. Als een tekenreeks bestaat uit alleen cijfers, kunnen we daar direct mee rekenen, maar bedenkt dat de grootheden `height` en `width` staan opgeslagen als een tekenreeks met de toevoeging 'px'.

Javascript heeft een ingebouwde functie `m=parseInt(n)` die alleen het eerste numerieke deel van `n` retourneert in `m`.

Die gebruiken we dus hier en tellen er meteen 10 pixels bij op, zodat berekenen van de beschikbare ruimte naast, boven of onder de cursor rekening houdt met een eerbiedige afstand van de layer tot de muiscursor.

Daarna kijken we of er ruimte links van de muiscursor is. Zo ja, dan zetten we de layer daar neer. Zo nee, dan zetten we 'm rechts van de muiscursor. Hetzelfde doen we met de keuze boven of onder de muiscursor.

En als nu aan beide kanten niet genoeg plaats is? Ja, dan hebben we te maken met een veel te klein beeldscherm, 800x600 is al extreem uit de tijd. Of we hebben het venster onzinnige afmetingen gegeven.

Volgende keer: popup-vensters met layers: en weer ligt Microsoft dwars!

Nuttige websites:

<http://193.190.56.244/~cdaniels/cursusJavascript.html>

<http://javascript.webmastercity.nl/forum/portal.php?var=cursus>

<http://users.skynet.be/thuisbasis/script.htm>

<http://websitehulp.tripod.com/cursussen/js/>

www.bitstorm.org/edwin/cursus/dhtml.html

www.hccmagazine.nl/index.cfm?fuseaction=home.showCursussen&id=23

www.mijnhomepage.nl/javascript/index.php

www.regnery.net/html/javascript.php

www.sentinelli.nl/javascriptcursus.html

www.voorbeginners.info/javascript/

't Oude Windows

Cees Jacobs (VraagBaak)

Op 11 juli jl. is het een feit geworden: Microsoft heeft de verdere support van Windows 98/SE en Windows ME gestaakt. (De *SoftwareBus* maakte er in nr.4 op pag.19 melding van, *red.*). Aanvankelijk was dit reeds in 2003 gepland, maar doordat er nog veel grote bedrijven van genoemde systemen gebruik maakten, werd er besloten de support nog tijd een tijd door te zetten. Achterliggende gedachte van Microsoft: deze verouderde systemen zullen steeds meer gevaren voor de gebruiker opleveren. Gevaren in de zin van hacken en andere digitale gevaren. Doordat er nu geen nieuwe updates gemaakt worden, verwacht Microsoft dat men de keuze voor XP gemakkelijker gaat maken. Een systeem dat veel veiliger is, mits u het op de juiste wijze configureert. Hoe dat in zijn werk gaat, heeft Ruud Uphof in *SoftwareBus* nr.4 duidelijk omschreven (pag.36).

In onze vereniging zullen er ongetwijfeld mensen zijn die nu met hun handen in het haar zitten. Ze willen blijven werken met het hun vertrouwde en bekende systeem. Hebben niet de behoefte om een ander systeem te gaan gebruiken. XP stelt de nodige eisen aan de PC waar het op geïnstalleerd wordt; voldoet de PC hier niet aan, dan is het systeem niet vooruit te branden. Wel veilig dus, maar verder kun je er niets mee.

In dit artikel geef ik u handvaten, mocht u besluiten om met Windows 98/Me te willen blijven werken. Als de PC een

standalone-machine is, die geen verbinding kan maken met internet, hebt u weinig te vrezen. Omdat er dan geen mogelijkheid is om via het Web in uw machine in te breken. Mocht de machine aan een netwerk hangen, zorg er dan voor dat er een hardwarematige firewall is; deze is vaak met een router gecombineerd. De hardware wordt vaak via een browser ingesteld en heeft geen last van eventuele bugs in Windows 98/Me. In de toekomst zult u via de media niet meer horen of lezen te krijgen dat er onvolkomenheden in het (oude) besturingssysteem gevonden zijn. Op dit moment is er nog software te vinden die op Windows 98/Me werkt.

Antivirus

F Secure - <http://www.f-secure.com/>. De programmamakers zeggen de komende jaren de besturingsystemen Windows 98 / Me te blijven ondersteunen. Anders gezegd hun software kan daar probleemloos op draaien.

Via de zelfhulp site

<http://support.microsoft.com/ph/6513/> is er nog een jaar lang updates te downloaden die tot 11 juli l.l. zijn uitgebracht. Het is verstandig om, als u dit nog niet gedaan mocht hebben, deze updates alsnog te downloaden en op een CD-ROM te branden. Op die manier bent u dan voor de toekomst voorbereid, als Microsoft ooit besluit de software niet meer via hun site aan te bieden.

Korte berichten

Kees van der Vlies

ABN AMRO stopt internetbankieren voor Windows 95/98/Me-gebruikers of niet?

Er is enige tijd onduidelijkheid geweest over de mogelijkheid van internet-bankieren bij ABN AMRO voor gebruikers met een 'oudere' Windows-versie. Sinds Microsoft de ondersteuning van deze systemen heeft gestaakt, was ook ABN AMRO (volgens velen 'plotseling') gestopt met internetbankieren voor deze groep gebruikers. Er waren echter ook berichten van Win 98-gebruikers die zeiden dat ze nog 'gewoon' konden internetbankieren. Anderen wisten dat het alleen maar ging om ondersteuning door de ABN AMRO-helpdesk internetbankieren, die geen ondersteuning zou geven bij vragen over of problemen met die oudere Windows-versies.

Er schijnt nu toch een 'oplossing' gevonden te zijn, anders dan "U moet Windows XP installeren". Gebruikers van Windows 95, 98 of ME moeten wel hun besturingssysteem upgraden, omdat deze systemen niet veilig genoeg meer zijn. Er waren nogal wat teleurgestelde klanten met pc's die een 'zwaarder' besturingssysteem niet aankunnen.

Dé Bank heeft vastgesteld dat deze klanten hun Windows-versie via de website van Microsoft kunnen opwaarderen met 128-bits-versleuteling.

Het HCC-blad *Computer!Totaal* heeft bekendgemaakt dat ook het gebruik van een andere browser (lees *Firefox* en/of *Opera*) een oplossing kan zijn. Maar of de ABN AMRO-helpdeskondersteuning

zich ook over deze (en de Linux-) browsers uitstrekt is nog maar de vraag. Een verwant nieuwtje is dat ABN AMRO-internetbankierders nu ook hun saldo kunnen opvragen via Windows Live Messenger, de chat-service van Microsoft, die overigens ook in het nieuws kwam als object van wormvirussen. SNS Bank was al eerder via Messenger actief en heeft er zelfs de mogelijkheid van kleine betalingen bij 'ingebouwd'.

Wikipedia steeds populairder

De Nederlandse versie van de gratis online encyclopedie *Wikipedia* mag zich in een ongekennde populariteit verheugen, aldus onderzoeksbureau Multiscope. Wikipedia Nederland staat nu op de zesde plaats in de top tien van bestbezochte Nederlandse sites en de groei is er nog niet uit, volgens directeur John Kivit.

De bezoekersaantallen van Wikipedia zijn in twee jaar verviervoudigd. Ook Marktplaats en Startpagina hebben een vergelijkbare ontwikkeling meegemaakt in het verleden. Volgens het onderzoek raadpleegt één op de drie internetgebruikers Wikipedia minstens een maal per maand, hoewel de naamsbekendheid met 37% nog betrekkelijk laag is.

Gebruikers geven Wikipedia gemiddeld een 8,1 als rapportcijfer. De site telt inmiddels meer dan 220.000 artikelen en 44.000 links. De versies in andere talen zijn eveneens zeer populair. En vooral de Engelstalige Wikipedia is vele malen uitgebreider dan de Nederlandstalige.

Spam, iedereen weet ervan en heeft er genoeg van

Het wordt vaak als een probleem van e-mail gezien, maar het komt ook voor in nieuwsgroepen, weblogs, forums en verschillende berichtendiensten (SMS). Hoe het komt, weet niemand, maar er schijnen nog talloze mensen te denken dat deze vorm van milieuverontreiniging de welwillende aandacht van de lezers krijgt. Ja, irritatie en afschuw is ook een vorm van aandacht. Zouden de adverteerders en hun handlangers die spam verspreiden, daar ook voordeel van verwachten? Of is het gewoon pesten, zoals het bekladden van openbare ruimten of het vernielen van andermans eigendommen?

De aantallen ongewenste berichten nemen nog steeds toe. Dat komt omdat de kosten voor de verspreiding minimaal zijn. Het enige dat de spammer nodig heeft, zijn een internetverbinding en e-mailadressen.

Vaak ook worden virussen met spam verspreid. Zorg dus altijd voor een goed en actueel antivirusprogramma.

Wat kan men doen tegen spam?

Helemaal spamloos

internetten, zal meestal een illusie blijven, maar er is wel iets tegen te doen.

Voorkomen is altijd beter dan genezen. Dus laat je e-mailadres niet achter op openbare internetlocaties. Of probeer een 'niet herkenbare' notatie, waarin bijvoorbeeld de @ wordt vervangen

door 'at', de . door 'dot' of voer spaties in.

De e-mailadressen worden op internetsites 'geogst' door robotprogrammaatjes.

De (Engelstalige) sites www.spam-hq.com/ en www.spamplan.com/ geven adviezen en informatie over spambestrijding.

Voor het vermelden van een e-mailadres in niet achterhaalbare vorm (voor de 'robotjes') op je eigen website bestaat er een e-mailencoder, die 'gewone tekst' omzet in voor elk teken de decimale code. Webrowsers 'lezen' weer de ASCII-tekst terug, maar kopiëren is nutteloos.

Een andere tactiek die aangeraden wordt, is: gebruik een apart (gratis) web-mailaccount voor risicosites, waar u gevraagd wordt uw e-mailadres achter te laten.

'Makkelijke' e-mailadressen ontvangen vaker spam dan 'moeilijke', doordat mailservers soms aangevallen worden door spammers die bijv. alle 4-lettercombinaties voorafgaande aan de @ van een emailadres genereren. In dat geval wordt een naam als kees natuurlijk al-

Veel van de hier genoemde informatie is ook te lezen op:

<http://ludit.kuleuven.be/software/beveiliging/spam.html>.

<http://helpdesk.ugent.be/email/spam.php>

www.diskidee.nl/internet/testen/index.htm#4900

www.passys.nl/tips/tip24.htm

www.private.org.il/harvest.html

Gratis e-mailfilters zijn bijv. te downloaden van:

<http://keir.net/k9.html>

<http://popfile.sourceforge.net/cgi-bin/wiki.pl>

<http://spambayes.sourceforge.net/>

www.mailwasher.net/index.php

www.spamfighter.com/Lang_NL/

www.spamihilator.com/

www.spampal.org/

tijd gegenereerd. Moeilijker wordt het als de het e-mailadres begint met kees_van_der_vlies, of in plaats van de lage streep een punt (mits de mailprovider dit toestaat). Bijzondere (toegestane) tekens of getallen toevoegen kan ook extra beveiligen.

“Klik op deze link, als u voortaan geen berichten meer van ons wilt ontvangen.”

Deze ‘unsubscribe’-optie is meestal een val om het bestaan van uw e-mailadres te verifiëren. U krijgt dan gegarandeerd meer spam binnen! Niet op reageren en zeker geen zaken doen met de adverteerder!

Open nooit een verdachte bijlage of klik niet op een link die u wordt toegezonden door een onbekende of door iemand die zich voordoeft als bekende, maar geen ‘bewijs’ daarvan levert. Echt: “Hi, how are you?” is niet de begroeting, die u gewend bent van vrienden en bekenden.

Niet speciaal bovenstaande, maar er zijn ook onbetrouwbare. Sommige vereisen een ‘leerproces’ en sommige zijn voor de meer deskundige gebruiker of slechts voor één mailadres gratis

In Outlook (Express) kunt u berichtregels maken, die een e-mail doorsturen naar een bestaande of nog te maken e-mailbox, bijvoorbeeld: ‘Verwijderde items’. Dit zal slechts gedeeltelijk helpen, daar de spamgrappenmakers de herkenbare woorden verhaspelen en nepteksten in de onderwerpregel zetten.

Het blokkeren van de verzender, zoals dat in bijv. Outlook Express mogelijk is, heeft weinig tot geen effect, omdat de afzender zich telkens vermomt.

Een test van spamfilters is te vinden op <http://spam-filter-review.toptenreviews.com/>,

maar je kunt er de spamfilters ook meteen kopen en of dat samengaat met een objectieve beoordeling, weet ik niet.

Of kijk op http://spamassassin.apache.org/tests_3_1_x.html

Ander testoordelen van (niet gratis) antispam-programma’s zijn te vinden op:

www.zibb.nl/ict/overzicht_artikel/asp/artnr/880246/versie/1/index.html

(<http://tinyurl.com/yz9cae>) en op:

www.consumersearch.com/www/software/spam-filters/index.html, dat is klein:

<http://tinyurl.com/yhhhcx>

Ruimte voor argwaan

Om de een of andere reden word ik wantrouwig, als ik lees:

Vooruitzicht Spam Filter is gemakkelijk een-naar-gebruikt MW. Vooruitzicht uitbreidings die uw Inbox tegen spam beschermt. Het programma is gebaseerd op Bayesian filterene technologie. En het leert automatisch gebruikt uw persoonlijke correspondentie om de filatie nauwkeurigheid toe te nemen. Zonderde af e-mails zijn in een afzonderlijke SPAM folder opgeslagen. Gebruikers kunnen hun vrienden en vijanden lijsten leiden of kunnen hun eigen filters bouwen. POP3, IMAP, HTTP en MW. Ruil steunen.

Deze wartaal is te vinden op:

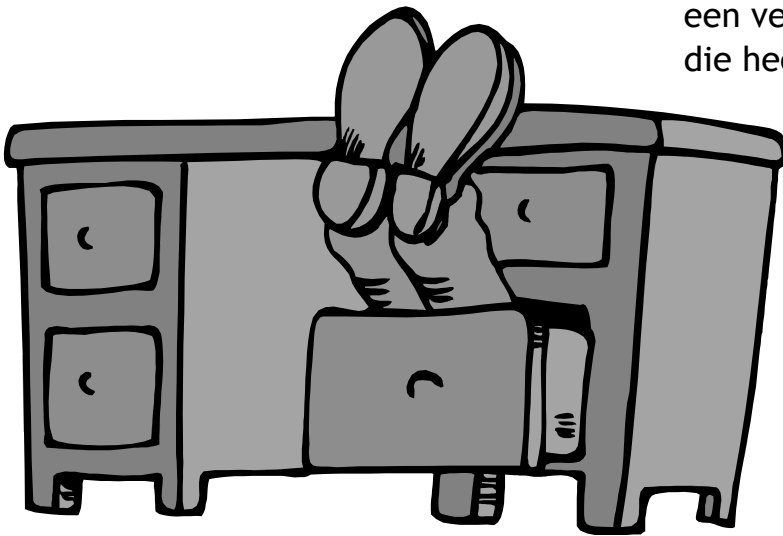
http://nederland.softpicks.net/software/Outlook-Spam-Filter_nl-2283.htm

Verder verdenk ik sommige internetproviders ervan munt te willen slaan uit de spam die het netwerk teistert, want je moet hen dan extra betalen voor een spamfilter.

Tante Betje database

Ger Wesselink

In de afgelopen 20 jaar zijn er heel wat databanken ontworpen die voorheen vaak als freeware op een BBS zijn gezet of in de ProgrammaTheek van de DOSgg zijn opgenomen. Deze hadden vaak leuke namen zoals: Colorcube, Clarion, Hortman, M.D.Pearls, Ad Hoc, Apropos en vele andere. Misschien dat enkele van u die nog kennen. Veel bekender zijn de namen: dBase, Access, Paradox, FileMaker, FoxPro en SQL. Dit zijn de echt grote monsters. Het boekje *Starten met dBase III Plus* telt al 135 pagina's en daarin spreekt men over *assistentie-menu*, terwijl het *Handboek voor Programmeurs*, dat 350 pagina's telt, het heeft over *assistant-menu*. U begrijpt het al: je kunt veel beter iets hebben van onze eigen Nederlandse bodem met een Nederlandse handleiding.

En deze Nederlandse databank is ontworpen door ons DOSgg-lid Joost van Ballegooijen. Het is een eenvoudige simpele databank, waarin je allerlei verzamelingen die een mens soms heeft,

kunt onderbrengen. Het leuke eraan is dat het programma 'failsafe' is.

Failsafe?

Stel je voor. Op een rustige zondagmiddag ben je al een uur of twee bezig allerlei gegevens over je verzameling in te tikken. Tante Truus die niet meer zo goed ter been is, loopt per ongeluk tegen de netkabel op en je raadt het al: Alles weg! Nee, hier dus niet, toevallig alleen de laatste regel die je ingetikt hebt en waarbij nog geen Enter of Return gegeven is. Prima toch?

De databank is zeer eenvoudig gehouden en daardoor ook heel makkelijk te bedienen. Ik denk dat hiermee vooral de ouderen onder ons een plezier wordt gedaan. Zij hebben veelal de tijd om een verzameling te starten of, als men die heeft, uit te breiden of in deze databank onder te brengen. Niet dat jongeren deze databank niet mogen gebruiken, maar zij geven veelal de voorkeur aan computerspelletjes en chatten.

Tcl/Tk

Nu wat over de databank zelf. De naam is Tk-dBase en is geschreven in de scripttaal Tcl de 'Tool Command Language' (uitgesproken als 'tikkel') en Tk (uitgesproken als 'tiekee') een uitbreiding om op de desktop X11 te kunnen werken. Ook is er een Tcl/Tk voor Windows en voor de Mac. Let er wel op dat de versies van beide 8.4 of hoger zijn.

Verder worden ondersteund:

Windows 95, Windows NT, Solaris and SunOS, Linux, HP-UX, SGI, IRIX Digital Unix, AIX, SCO Unix, Macintosh (68K and Power Mac) en ook zijn er gecompileerde versies voor een aantal Linux-distributies.

De naam database kan in het Nederlands het beste worden vertaald door gegevensbestand. In een gegevensbestand kunnen we allerlei gegevens opslaan om ze later te bekijken, te wijzigen of aan te vullen. We kunnen een gegevensbestand zien als een elektronische kaartenbak. Eén kaart daaruit met de gegevens die dus bij elkaar horen, noemen we een *record*. Een zo'n record bestaat uit verschillende *velden*. In onze databank is het aantal velden vrij te kiezen en ook het soort veld kun je kiezen. Moet dit een tekstveld zijn of een datum of een getal, hoe groot moet een tekstveld worden? De keuze van al deze variabelen en hoe vaak ze in een record moeten voorkomen, dwingt ons ertoe goed na te denken over de opbouw van een databank, alvorens er een op te zetten. *Een goed begin is het halve werk* betekent hier dat je ruimschoots de tijd moet nemen om aan alle aspecten de nodige aandacht te besteden. In een databank met adresgegevens van onze familie kunnen we sorteren op naam maar als we de data van de verjaardagen toevoegen kan daarop ook gesorteerd worden. En zo zijn er talloze aspecten om goed te overwegen.

Omdat Tcl/Tk een zuivere scripttaal is en geen plaatjes kan maken, heb je bij Tk-dBase *wish* nodig. Wish is een zogenaamde *Windowing shell* en is het

tweede commando in het programma Tk-dBase. Het zorgt ervoor dat er in een scherm (window) gewerkt kan worden. Tik maar eens in een Xterm op je desktop 'wish' in een geef een Enter. Er komt dan een klein window op het scherm, en op de X-term komt de prompt van TCL/Tk te staan, dat wil zeggen een %-teken. Control-c in de Xterm herstelt alles weer.

Van *wish* heb je versie 8.4 nodig en er zal meestal een 'symbolic link' zijn, waarbij wish naar wish.8.4 moet verwijzen.

Test dat met `ls -al /usr/bin/wish` of een andere directory waarin wish staat. Je ziet dan:

```
lrwxrwxrwx 1 root root 7
2005-04-14 18:34 /usr/bin/wish
-> wish8.4
```

Stel de permissies in voor Tk-dBase, zoals in de handleiding onder 2.2 is aangegeven. (755 onder root.root)

Op de bijbehorende GigaHits is Tk-dBase te vinden met de uitgebreide handleiding waarin alles over dit programma te vinden is inclusief een uitgewerkt voorbeeld.

Hoe Tk-dBase te gebruiken?

We zullen nu een afsprakenlijstje maken waarin je elke dag kunt zien hoeveel dagen nog te gaan zijn tot een gemaakte afspraak. Omdat Joost dit databaseprogramma geschreven heeft vooral voor ouderen onder ons en ook voor hen die geen ervaring hebben met dit soort programma's, zal ik de werkwijze om dit afsprakenlijstje te maken, uitgebreid beschrijven.

LET OP: De aanhalingstekens hieronder geven of een toets aan of iets wat we moeten intypen. Ze moeten dus niet gebruikt worden in de invulvelden, maar staan er voor duidelijkheid om verwarring in het zinsverband te voorkomen.

Open nu de Tk-dBase met './Tk-dBase' of via het icoontje dat je misschien al gemaakt hebt op de desktop voor Tk-dBase. We zien een leeg openingsvenster. Klik met de muis op 'File', dan op 'New' en dan op 'Database' en er verschijnt een venster met de naam 'Define Structure'. In dit venster gaan we alle velden definiëren, waaruit een record van de door ons te maken afspraken-databank moet bestaan. We hebben een tijdje nagedacht over dat record en zijn tot de conclusie gekomen dat in ons geval minimaal drie velden voldoende moet zijn. Het eerste veld benoemt de afspraak b.v. examendag, huisarts, verjaardag enz. Het tweede veld bevat de datum van de afspraak en het derde veld vertelt je dan hoeveel dagen nog te gaan zijn op dit moment en ... wanneer je de volgende dag de database opent, zal dit getal één lager zijn.

Nu het invullen van de 'Define Structure'. Het eerste veld is

Nederlandstalige database met Engelse termen

een zogenaamde string. Omdat het 'Data Type' 'String' in het 'Define Structure'-veld default is, vullen we bij 'Name' bijvoorbeeld 'Afspraak' in. Met de tab-toets verder. In 'Width' geven we het maximale aantal karakters aan dat gebruikt moet worden voor de afspraak. Twintig lijkt me voldoende voor de

meeste namen en we vullen daar dan 20 in. Omdat nu dit veld compleet is, geven we of Alt-A of klikken op 'Append' of gaan met de Tab-toets verder en geven Enter.

Het tweede veld is een datum en daarom klikken we op 'Date'. Automatisch wordt daar in het veld 'Width' het getal 10 ingevuld, omdat we een datum als dd-mm-jjjj voorstellen dus met lengte van 10 karakters. Bij 'Name' vullen we 'Datum' in en sluiten af als hierboven.

Het derde veld geeft het aantal dagen aan tussen heden en de dag van de afspraak en is dus een getal dat moet worden berekend. We kiezen 'Number' en vullen 'Over_aantal_dagen' in en in de 'Width' het cijfer 4 in dat ruim voldoende moet zijn, ook voor afspraken op langere;) termijn. We klikken daarna met de muis op het 'Calculation field'.

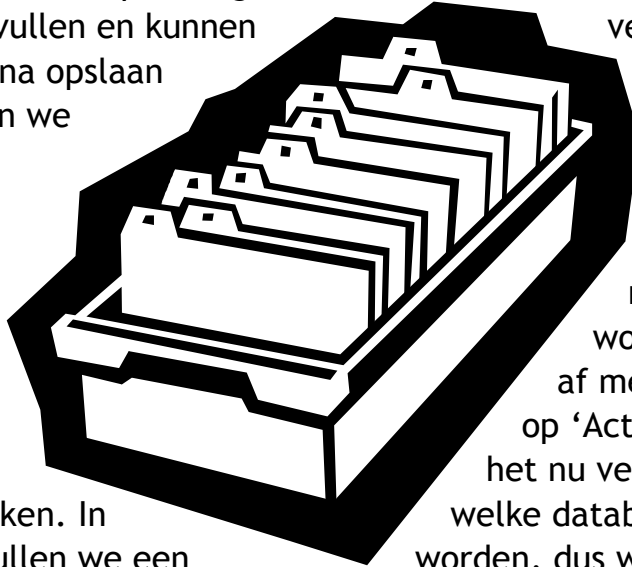
LET OP: In een string mogen geen spaties zitten omdat deze als scheidingstekens worden gezien. Vervang daarom een spatie door een ander teken. Dit is in de handleiding op de GigaHits helaas nog niet vermeld.

De balk daaronder met 'Formula:' licht op en vul daar dan in: 'Datum - ToDay' (wel spaties en

hoofdletters op de goede plaats!). Hierna 'Append' en kijk dan of er linksboven in het 'Define Structure' venster het volgende staat:

```
Afspraak      S 20 Datum      D 10
Over_aantal_dagen  N 4.0
```

Een veld dat niet goed ingevuld is, kunnen we verwijderen door erop te klikken en daarna op 'Remove' te klikken. Klik nu op 'Done', want de afspraken-databank is nu gedefinieerd. We zien nu een nieuw venster: 'Save As', waarin we een naam voor de databank op de regel 'File name' moeten invullen en kunnen de databank daarna opslaan (Save). Nu moeten we alleen nog de afspraken in de databank zetten. Er verschijnt een volgend venster, genaamd 'Form', dat we gaan vullen met afspraken. In het eerste veld vullen we een naam o.i.d. in en in het tweede veld een datum (dd-mm-jjjj) Klik dan op 'Calculate' en in het derde veld wordt een getal zichtbaar dat aangeeft over hoeveel dagen de gebeurtenis plaats heeft. Voor de volgende afspraak klikken we op 'New' en alle velden zijn weer schoon voor de volgende afspraak en de ingevulde velden staan nu, niet alleen in het geheugen maar nu ook op de harddisk.

Nu we alle afspraken hebben ingevoerd, willen we ook wel een lijstje met alle afspraken zien. Dat kan door in het eerste venster op 'Show' - 'List' te klikken. Afsluiten gaat door 'File' - 'Close' ('File' - 'Quit').

Openen van de databank, de volgende dag, gaat door 'File' - 'Open Database'. Maak dan een keuze en klik op 'Show' en dan op 'List'. Klikken we op 'Both', dan verschijnt zowel het 'Form'-venster

als het 'List'-venster. De nieuwe afspraken die we dan in het 'Form'-venster maken, worden dan direct overgenomen in het 'List'-venster.

Het weghalen van een afspraak lukt niet met de 'Delete'-toets. In het 'List'-venster klikken we op het cijfer/getal voor het record, hier genoemd recordnummer, en hierna op '(un)delete', waardoor het recordnummer rood gekleurd wordt. Sluit nu de databank af met 'File' - 'Close'. Klik dan op 'Action' en 'Pack' en geef in het nu verschenen venster aan welke databank verkleind moet worden, dus waaruit records verwijderd moeten worden. Aanklikken en openen. Je ziet dan wat er gebeurd is. Om dit zonder gevaar te bekijken, kan dat ook met een databank waarin nog niet aangegeven is wat verwijderd moet worden. Resultaat is dan 0 records verwijderd. Openen met 'File' - 'Open Database' en daarna met 'Show' - 'List'. Zie je dat de lijst korter is geworden in het geval dat er wèl records verwijderd moesten worden?

Tot zover dit voorbeeld. Heel veel informatie vind je in de 45 pagina's tellende handleiding die als pdf-file op de GigaHits staat en waarin ook het e-mailadres van Joost is opgenomen, als er iets echt niet lukt.

Veel succes met de eigen DOSgg databank.

● Links weer bekeken (aflevering 8) ●

Kees van der Vlies

Veel taal deze keer. U weet de definitie van taal: dat is het middel waarmee mensen elkaar kunnen misverstaan. Maar, het alternatief - *zwijgen in alle talen* - levert ook in bedroevend weinig gevallen een zinnig resultaat op.

Interessante taallinks

- *Duits*

<http://duitse-taal.startkabel.nl/>
<http://duitsetaal.startpagina.nl/>
<http://gutenberg.spiegel.de/> (Project Gutenberg, literatuur online; goed!)
http://info.babylon.com/gl_index/gl_template.php?id=24320 Dit is kortweg (<http://tinyurl.com/y4da3y>) (Woordenboek)
www.deutsch-lernen.com/
www.deutsch-online.com/
www.dicdata.de/
www.duits.de/
www.dwb.uni-trier.de/welcome.htm/
www.dw-world.de/dw/ (van *Deutsche Welle*, de Duitse internationale omroep)
www.languageguide.org/deutsch/
www.lingo4u.de/deutsch/
www.passwort-deutsch.de/lernen/ = (<http://tinyurl.com/yxl2au>)
www.penta.nl/~hmk/ (Duits online, voor Nederlandstaligen)

- *Engels*

<http://dictionary.cambridge.org/>
<http://dictionary.langenberg.com/>
<http://dictionary.reference.com/>
<http://engelsetaal.pagina.nl/>
<http://engelse.taal.info/>
<http://www.m-w.com/> = Merriam-Webster Online
www.2dictionary.com/

www.engels.startkabel.nl/
www.answers.com/ (Zeer uitgebreid, ook met encyclopedische informatie)
www.bartleby.com/
www.bbc.co.uk/worldservice/learning/english/ (zeer degelijk en veelzijdig!) = (<http://tinyurl.com/cgacn>)
www.dictionary.net/
www.englishpage.com/
www.esl-lounge.com/
www.etymonline.com/
www.freesearch.co.uk/dictionary/
www.geocities.com/etymonline
www.learners.englishclub.com/
www.onelook.com/
www.scit.wlv.ac.uk/~jphb/american.html
www.thefreedictionary.com/
www.towerofenglish.com/
www.usingenglish.com/glossary.html/ = (<http://tinyurl.com/uslqn>)
www.websters-online-dictionary.org/

- *Frans*

<http://franse.taal.info/>
<http://franse-taal.startkabel.nl/>
<http://fransetaal.startpagina.nl/>
<http://lexiquefle.free.fr/>
www.fransetaal.net/
www.leren.nl/rubriek/talen/frans/
www.lexilogos.com/etymologie.htm/ en (Nederlands/)Frans-woordenboeken op:
www.lexilogos.com/frans_taal_woordenboek.htm = (<http://tinyurl.com/y4gehc>)

- *Italiaans*

<http://italiaanse-taal.startkabel.nl/>
<http://italiaansetaal.startpagina.nl/>
<http://italian.about.com/>
www.edilingua.it/
www.italatin.com/linguaitaliana.html/
www.leren.nl/rubriek/talen/italiaans/

- *Spaans*

<http://spaans.beginthier.nl/>
<http://spaans.startkabel.nl/>
<http://spaanse.taal.info/>
<http://spaansetaal.startpagina.nl/>
www.diccionarios.com/
www.leren.nl/rubriek/talen/spaans/
www.spaansetaal.org/

- *Latijn/Romaanse talen:*

<http://klassieketalen.startpagina.nl/>
www.dictionaryonline.nl/engels-latijn/
 (ook voor het Engels naar 10 andere talen, w.o. Nederlands, Hongaars, Chinees)
www.geocities.com/email_theguy/romance.htm/ (Romaanse talen)
www.koxkollum.nl/cursus/frameset.htm
www.latijnengrieks.com/
www.latijnpage.com/
www.orbilat.com/ (ook voor moderne Romaanse talen)

- *Diverse talen*

<http://babel.uoregon.edu/yamada/guides.html/> (Portal voor talen)
<http://taal.startpagina.nl/>
www.eleaston.com/
www.elite.net/~runner/jennifers (alledaagse woorden in honderden talen)
www.ethnologue.com/
www.ilovelanguages.com/
www.languageguide.org/
www.logos.it/ (online vertalen)
www.omniglot.com/
www.otherlanguages.org/
www.phrasebase.com/
www.rosettaproject.org (prestigieus project voor inventarisatie van alle talen)
www.studieinfo.nl/taalhulpen/
www.travlang.com/languages/ (bekend, maar m.i. niet van topkwaliteit)
www.verbix.com/ (werkwoorden, alternatief voor de link in SoftwareBus nr.5)
www.word2word.com/ (zeer uitgebreid)
www.yourdictionary.com/ (idem)

En dan nu iets geheel anders.

- *Hans van Swieten* meldt ons: Onlangs werd ik door een PC-bolle(n)boos gewezen op het volgende adres: <http://nospyware.eu/>, waar ik al een hoop info vanaf gehaald heb. Dit adres behoeft geen verdere uitleg of toelichting.

- En lezer *Herman Schaars*:

www.stumbleupon.com/. Dit is een soort grabbelton voor internetsites. Je kunt kiezen uit een groot aantal categorieën en krijgt dan door andere internetgebruikers gekozen sites op je scherm. Het werkt heel gemakkelijk met een toolbar. En sinds kort ook in Microsoft Internet Explorer. Inschrijven wordt gevraagd.

- *Evert Vinkenborg*, ook nu weer op het vinkentouw, schrijft:

Hoewel ik meen al meer een 'weeractieve' link in je rubriek te zijn tegengekomen wil ik ons deze niet onthouden. www.weerstation-alblasserdam.nl/ Een mer-à-boire van gegevens die met het weer tot ver buiten Alblasserdam te maken hebben. Ik gebruik een rechtstreekse link naar www.weerstation-alblasserdam.nl/weerkaarten om te zien hoe lang het nog duurt voor de volgende plens weer op mijn hoofd valt, maar de grote satellietfoto van Europa, en het bliksemintensiviteitskaartje worden hier ook regelmatig bekeken.

- **Inzenders van links (en rechts), hartelijk dank voor je bijdragen. En tips over interessante, leuke of opmerkelijke websites blijven altijd welkom!** redactie@DOSgg.nl

● Vraagbaken DOSgg ●

De VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail. Hieronder staan de namen, specialisaties en de e-mail-adressen.

Indien u *telefonisch* uw vraag wilt stellen, bel dan: **0317 707 425** of **0317 707 426**. zie hiervoor ook onze website www.DOSgg.nl onder *DOSgg HelpDesk*.

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows XP	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	95/98	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Johan Holstein		jh@vraagbaak.DOSgg.nl
	Willem v.der Poel		wp@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakket	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Tekstverwerken	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Aard Sauer	Corel	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Beeldbewerken	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bert Martens	Photoshop	bm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Wim Kwint		wk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ron de Wit		rw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
Internet telefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl
	John van der Laak		jl@vraagbaak.dosgg.nl

Meer hulp van de DOSgg

Door vrijwilligers voor vrijwilligers. DOSgg-leden kunnen gebruikmaken van diverse manieren om antwoorden te krijgen op hun vragen.

Daarom alleen al is het aan te bevelen lid te worden van de DOSgg.

De DOSgg-VraagBaak is niet alleen via genoemde e-mailadressen en telefoonnummers bereikbaar, maar hulp en informatie is ook te verkrijgen via

- het katern *Systeemkennis* op de website www.DOSgg.nl
- internettelefonie. Zie daarvoor www.DOSgg.nl.
- het DOSgg-Forum: <http://forum.DOSgg.nl/index.php>. Antwoorden en reacties komen ook van andere forumbezoekers.
- nieuwsgroepen, newsserver: news.DOSgg.nl
Op de websites van de DOSgg is te lezen hoe de aanmelding verloopt. Forums en Nieuwsgroepen zijn grotendeels aan elkaar 'gespiegeld'.
- de bijeenkomsten van de DOSgg in De Bilt op 5 zaterdagen (in 2006 en 5 in 2007) en andere evenementen
- diverse DOSgg-platforms hebben eigen informatie-faciliteiten

● Colofon ●

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar.

De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonnementenadministratie (zie hierna).

Elk nummer gaat vergezeld van een DVD-ROM met speciaal geselecteerde software.

Abonnementenadministratie

DOSgg - SoftwareBus
Postbus 142
3960 BC Wijk bij Duurstede
e-mail: abonnementen@DOSgg.nl
Postbankrek.nr.: 206202
IBAN: NL62 PSTB 0000 2062 02
BIC: PSTBNL21

Abonnementsprijzen in €:

	Per incasso	anders
DOSgg-leden	12,00	14,50
Niet-DOSgg-leden	18,00	20,50
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Opgave abonnement SoftwareBus:

- via formulier op www.DOSgg.nl
- via formulier bij de e-mailing
- via een e-mail naar abonnementen@DOSgg.nl

Opzegging van abonnement:

Opzegtermijn is 3 maanden.

- schriftelijk aan:
DOSgg, Postbus 142,
3960 BC Wijk bij Duurstede
- e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Vermeld uw e-mailadres voor bevestiging van uw opzegging.

Adreswijzigingen DOSgg-leden:

Postbus 6160, 2001 HD Haarlem
Antwoordnr. 1659, 2000 VC Haarlem
tel. 0900 - 4222267 (22 cent/ minuut)
e-mail: info@hccservice.nl

Mutaties van niet-DOSgg-leden: Abonnementenadministratie, Wijk bij Duurstede.

Kleine advertenties

Gratis voor particuliere abonnees, uitsluitend t.b.v. de (persoonlijke) hobby, voor aanbieden of zoeken van hardware/software/informatie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden advertenties te weigeren. *Opgave bij de redactie.*

SoftwareBus (niet voor abonnementen)

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl

Bestelservice: DOSgg

Postbus 142
3960 BC Wijk bij Duurstede
Ineke Kopuit (abonnementen@DOSgg.nl)

Druk: (Graf)Schoth

Postbus 12
5830 AA Boxmeer.

Ontwerp omslag en opdruk GigaHits:

Okker reclame
Electronenstraat 6
3903 KJ Veendaal

GigaHits DVD-ROMs:

Coördinatie: Hub Jennekens

Medewerkers:

Frans Curvers, Hans Lunsing, Ron van Stokkom, Ruud Uphoff, Floor Vogelaar

Vermenigvuldiging: Media Motion

Postbus 21200
3802 RE Amersfoort

CD- en DVD-ROM-informatie:

GigaHits: dvd@DOSgg.nl

*Bij opzegging van het HCC- of DOSgg-lidmaatschap wordt het abonnement op de SoftwareBus **niet** automatisch beëindigd.*

● Vereniging DOSgg ●

De DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux. Het lidmaatschap staat open voor leden van de hcc, en is gratis als men deze gebruikersgroep als eerste aan de hcc opgeeft. Is men al lid van een andere gebruikersgroep, dan bedragen de extra kosten € 2,38 per jaar.

De contributie voor het lidmaatschap van de hcc is afhankelijk van de pakketkeuze, bijv. al dan niet met het tijdschrift *Computer!Totaal* en/of een ander blad (bijv. *ZOOM.nl* of *Tips & Trucs*. Altijd gratis toegang tot het HCCnet, en de HCC-dagen (m.u.v. Basislidmaatschap). Een *Basislidmaatschap* zonder tijdschrift (en met 50% korting op de toegangsprijs van de HCC-dagen) kost slechts € 10,- per jaar. Zie voor het actuele aanbod: www.hcc.nl.

De DOSgg is een zelfstandige dochtervereniging van de hcc. De DOSgg is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Tilburg onder nummer 30123097.

Platforms

Een *platform* is een groep van leden die actief zijn rond een specifiek thema en dat onder de aandacht van de overige leden brengen. Op dit moment zijn er onder andere Platforms voor Windows, Linux, web-ontwerp, digitale videobewerking (DigiVideo), digitale fotobewerking (DigiFoto), Muziek, etc.

Meer informatie staat op onze website www.DOSgg.nl

Bijeenkomsten

De DOSgg houdt 4 à 6 maal per jaar, op zaterdag, een bijeenkomst in het H.F. Witte-Centrum te De Bilt. Daarnaast geven wij acte de présence 'in de regio'. Op deze bijeenkomsten zijn er lezingen, workshops en demonstraties over actuele onderwerpen en zijn DOSgg-artikelen te koop.

Ook kunt u er terecht met uw vragen en problemen. Deze DOSgg-dagen vormen tevens voor veel leden een ontmoetingsplaats, waar vaak over nog heel veel andere zaken wordt gepraat dan alleen over computers.

Bestuur

- **Voorzitter:** Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
- **Secretaris:** Florus Vogelaar
Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn.
telefoon: 055 - 3552130
e-mail: fvogela@doge.nl
- **Penningmeester en Internet:**
Gerard Hoijtink (beheer@DOSgg.nl),
Postbank: 3827698 t.n.v. DOSgg, Epe
- **Publicaties:** Kees van der Vlies (cvdvlies@doge.nl)
- **Lid:** René Suiker (sugar@chello.nl)
- **Lid:** Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)

